

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah. Velja za vse leto \$6.00. Za pol leta \$3.00. Za New York celo leto \$7.00. Za inozemstvo celo leto \$7.00.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 74. — ŠTEV. 74.

NEW YORK, FRIDAY, MARCH 23, 1924. — PETEK, 23. MARCA, 1924.

VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

PREISKOVANJE OLJNATEGA ŠKANDALA

Gotovi ljudje so dobili tri in trideset milijonov dolarjev s pomočjo nečestnih spekulacij. — Generalni pravdnik se je jezil nad izpovedmi Roxie Stinson, vendar ga pa ni bilo doma. — V Washingtonu so začeli zopet govoriti, da bo Daugherty v najkrajšem času resigniral.

Washington, D. C., 27. marca. — Javno zanimanje za preiskavo uradnega poslovanja generalnega pravdnika Daugherty-ja je osredotočeno danes na senzacionalno povest Roxie Stinson o petih prijateljih njenega zamrlega ločenega moža Jesse Smitha ter gen. pravdnika Daugherty-ja, o katerem pravi ona, "da je napravil tri in trideset milijonov dolarjev v dveh ali treh dneh", ko je spekuliral s petrolejskimi akcijami. V sled tega so zopet pričele krožiti govorice, da je pričakovati odstopa generalnega pravdnika.

Miss Stinson bo danes križno zaslišal zastopnik generalnega pravdnika, a le v slučaju, da bo senator Wheeler iz Montane, glavni inkvizitor preiskovalnega komiteja, toliko okrevljal, da se bo mogel udeležiti seje. Vrjetno je, da bo zahteval zastopnik Daugherty-ja od nje imena petih mož. Komitej ni tega večeraj zahteval, ko je pripovedovala o tri in trideset milijonski kupčiji.

Novo govorice glede resignacije generalnega pravdnika se posledica dejstva, da je Daugherty večeraj dvakrat obiskal predsednika Coolidgea, — v prvih dveh privatnih avdijencah, kateri je imel s predsednikom, odkar ga je slednji poklical iz Floride.

V Beli hiši so namignili, da ni bilo v obiskih Daugherty-ja ničesar posebnega ali izvanrednega. Daugherty sam je ugotovil, da se je razgovarjal s predsednikom le o rutinskih zadevah svojega urada. Obiskom generalnega pravdnika v Beli hiši pa so je sledilo oživiljenje poročil, da bo kmalu resigniral.

Senator Lodge se je posvetoval s predsednikom malo predno je Daugherty prvič prišel v Belo hišo. Lodge je zanikal, da je razpravljaval s predsednikom o zadevi generalnega pravdnika, vendar pa se opozarja na dejstvo, da je bil stari senator iz Massachusettsa eden onih mož, ki so zahtevali odstop Daugherty-ja še pred pričetkom sedanjih preiskave.

Razporeženje, da se izsili resignacijo generalnega pravdnika, je bilo ojačeno v senatu vsled tega, ker ni hotel dati na razpolago Brookhartovemu komiteju poročil vladnih agentov glede vtihotapljanja orožja preko mehiške meje. Rekel je, da bi to nasprotovalo javnim interesom. Komitej razmišlja danes o predlogu, naj se pozve predsednika Coolidge-a, da prisili Daugherty-ja, da bo dal komiteju zahtevane informacije.

COOLIDGE NE BO SKLICAL KONFERENCO GLEDE RAZOROŽENJA.

Washington, D. C., 25. marca. — Predsednik Coolidge je danes izjavil, da ne namerava sklicati v Washingtonu nobene mednarodne konference, ki bi se pečala z razoroževanjem. Predsednik je sicer mnenja, da bi bilo nadaljno razorožanje sicer jako priporočljivo, toda konference ni mogoče sklicati, ker vladajo v Evropi še jako neurejene razmere.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se petom zašle banke izvršujejo samostojno, hitre in po niskih cenah:

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA
Raspisnija na sadnje pošte in izplačuje "Poštni škrvni navod" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pad na hitro izplačilo najugodnejše.
1000 Din. \$13.30
2000 Din. \$26.40
5000 Din. \$65.50

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:
Raspisnija na sadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir ..... \$ 9.90
300 lir \$14.55
500 lir \$23.75
1000 lir \$46.50

FRANK SAKSER STATE BANK
23 Cortlandt Street, Tel. Cortlandt 2876, New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

POZORIŠČE POŽARA.

Pred kratkim je upepelil požar petnadstropno hišo v New Yorku. Pri tej priliki je zgorelo šestnajst stanovalcev. Sedem ognjegasecev je bilo težko poškodovanih.

POINCARE UPA, DA BO ŠE NA KRMILU

Če jih bo dobil, bo ostal še nadalje ministrski predsednik. — Preureditev njegovega kabineta. Novi razvoji v Franciji.

Pariz, Francija, 27. marca. — Ministrski predsednik Poincare, ki je baje "nepreklicno" resigniral, je danes izjavil, da bo ostal, če mu bodo voditelji strank zagotovili, da ga bodo boljše podpirali kot pa so storili to v zadnjem času. Za enkrat ima številne konference s temi voditelji strank ter s par drugimi osebami, katere skuša napotiti, da vstopijo v njegov kabinet. Preureditev kabineta naj bi služila v to, da mu preskrbi več podpore.

Pariz, Francija, 27. marca. — Sedanji vladi naklonjeni popoldanski listi, ki predstavljajo večino, spravljajo soglasno večerajšno dopoldansko glasovanje v zbornici, ki je dovedlo do padea Poincarejevega kabineta v stik z bodočimi volitvami ter soglašajo v zagotavljanju, da bo gospodu Poincareju zopet sledil gospod Poincare.

Komentar nekega lista, ki je tipičen za vse ostale se glasi: — Glasovanj se je vsrilo v znamenju volitev ter demagoštva, ker so hoteli reči poslanci svojim volilecem. — Glasovali smo za kar največjo penzijo.

Temps pripominja, da so penzije ugodno polje za lov na glasov in da so poslanci pripravljene nuditi volilecem svojo velikodušnost na stroške države. List vprašuje: — Ali je imela zbornica zadostno v mislih interese naših državljanov, ki so večji kot pa vprašanje penzije?

Berlin, Nemčija, 27. marca. — Poročilo iz Pariza, da je odstopil kabinet Poincareja, je dospelo semkaj tako pozno, da so ga priobčili brez komentarjev ne le nekateri večerni listi. Posebna izdaja "Taga" sviri pred predčasnimi izrazi radosti ter pravi, da je popolnoma neutemeljeno upanje, da bo nasledoval naslednik Poincareja bolj zmerno politiko.

— Dobro je utemeljeno mnenje, — piše list, — da se bo rekrutirala nova vlada iz vrst šovinističnih ognjegasecev, ki bodo celo prekašali Poincareja v slepem fanatizmu in hladni brutalnosti.

Stinnes pravi v nekem svojem listu, da je skrajno slabo znamenje za končno uravnavo reparacij.

PRICHEVANJE V PRILOG MORILKI ESSIE GROSS

Soseda, zaslišana kot priča, je pripovedovala o okrutnem postopanju Grossa z ženo. — Rekla je, da jo je suval, tepel in vlekel za lase.

Več kot dvanajst prič je čakalo večeraj, da bodo zaslišane v obrambi Mrs. Essie Gross, ki stoji pred poroto, obtožena umora svojega moža, Irvinga Grossa. Ni vrjetno, da bi bila obtožena sama zaslišana pred ponedeljkom.

Obramba je večeraj dobro pričela s svojo prvo pričo, Mrs. Lena Jacobs, žensko srednje starosti, ki preživlja svojega slepega moža in dva otroka s tem, da daje sobe v najem. Križno zaslišanje ni moglo omajati njene povesti.

Mrs. Jacobs je pričala, da je Gross pretepal svojo ženo ob času, ko bi morala postati mati, jo potegnil za lase v spalnico ter jo pretepal, dokler ni pričela kričati na pomoč. Zaklenil se tudi vrata, da bi ne mogla Mrs. Jacobs v stanovanje.

Mrs. Jacobs je tudi pričala, da je videla, kako je vrgel Gross zjutraj pol dolarja na mizo ter izjavil, da je to vse, kar more dati za gospodinjstvo. Slišala je tudi Grossa, kako je rekel ženi, naj gre na delo in to ob času, ko ni bila zmognjena delati.

Večkrat je bila priča ginjena od solz, ko se je spomnila stvari, ki so se dogodile, ko je stanovala dvojica pri njej, v prvem letu zakonskega življenja.

Večkrat, ko je pripovedovala številne podrobnosti, se je okrajni pomožni pravdnik naslonil nazaj na svoj stol ter se smejal.

Nikdo drugi v dvorani pa ni delil njegove veselosti in končno je zagovornik Mrs. Gross protestiral proti smejanju okrajnega pravdnika.

Sodnik Mancuso je napravil red.

cijskega vprašanja, ker se je objavljene poročila reparacijskih izvedencev zakasnulo. Pravi nadalje, da so izvedenci izza svojega odpotovanja iz Berlina, kjer so se seznanili z mrzlimi dejstvi, podlegli gotovim sovražnim uplivom, ki so sedaj odgovorni za zakasnitev. — Francija skuša sabotirati delo izvedencev, ker spravlja v razprave nevažna stranska vprašanja.

SKRIVNOSTNI UMOR ŠE NI POJASNJEN

Umor mlade ženske na Staten Islandu, še sedaj ni pojasnjen. Vskovrstne teorije policije. Obdukcija je pokazala, da ni dosegel napadalec svojega cilja.

Dva dni sta že potekla izza brutalnega umora mlade Mrs. Walter Bauer, ki je bila ustreljena na South Ave., v nekem osamljenem okraju v Chelsea, Staten Island, po ostrem boju z napadalcem, a morilec nisi še sedaj izsledili. Policija si ne ve pomagati, in različne sledi so se porazgubile. Policija, ki je napela vse sile, da pojasni morilno skrivnost, preiskuje slučaj na temelju treh različnih teorij. Prva se glasi, da je Mrs. Bauer, koje avtomobil, v katerem se je vozila s svojo materjo in dvema otrokoma, je običal v pesku, sprejela povabilo tujea, ki je rekel, da se bo peljal z njo do prihodnje hiše ter preskrbel vrvo. Ko se je Mrs. Bauer nahajala v zaprtem Sedanu tujea, jo je slednji napadel in ker se je branila, jo je ustrelil.

Druga teorija se glasi, da je bila umorjena od moškega, ki se je izdajal za zavarovalnega agenta ter šel ob dotičnem času po cesti.

Soglasno s tretjo teorijo, je umoril Mrs. Bauer neki blaznež, ki se je potikal po gozdu v bližini ceste.

Policija pa se oklepa v glavnem prve teorije, temelječe na dejstvu, da je videla mati Mrs. Bauer Fordov Sedan, ki je vozil v isti smeri, v katero je bila odšla njena hči, da telefonira neki garaži. V nadaljnjem je to vrjetno vsled izpovedi neke trinajst let stare solarice, Barbare Fabs. Barbara je pripovedovala policiji, da je videla, kako je stopila Mrs. Bauer v avtomobil tujea.

Polmeja nadzoruje slehrno izkreališče na otoku ter preiskuje vse avtomobile, da najde sledove krvi na sedežih.

Teorija, da je postala Mrs. Bauer žrtve moškega, ki jo je napadel, ko je šla po cesti navzdol, temelji na sporočilu devet let starega Williama Hansona iz Lino-leumville, ki je rekel, da je videl ob času, ko je bil izvršen umor, nekega moškega v rjavi sukni in z rjavim klobukom, ko je šel po cesti navzdol. Tega moškega je poznal kot zavarovalnega agenta.

Domnevanje policije, da je postala Mrs. Bauer žrtve blazneža, temelji na brutalnemu načinu, kako sta bila izvršena napad in umor.

Številne osmuljene moške so privedli tekom večerajšnjega dne v policijski glavni stan ter jih natančno izprašali, a vse je morala policija zopet izpustiti. V enem slučaju je domnevala policija, da je prišla pravega. Zaslišavali so ga dve uri, a morali so ga zpet zapustiti. V sredo so našli na rjavem klobuku nekega človeka sledove krvi. Odvedli so ga zopet v policijski glavni stan ter ga več ur nadlegovali v vprašanjih. V pojasnilo sledov krvi na klobuku je izjavil, da prihajajo od neke vreze na prstu. Osumljeni je spremlil detektive po poti, katero je premeril v terek ter odločno tajil, da je bil onega dne na South Avenue. V vsaki hiši, katero je obiskal kot zastopnik neke zavarovalne družbe, so potrdili, da se je oglasil tam v terek.

Dr. Mord, zdravniški preglednik, ki je izvršil avtopsijo nad truplom umorjene, je izjavil, da je skušal morilec posiliti svojo žrtve, da pa se mu to ni posrečilo. Strašni zločin je povzročil na celnem otoku grozno razburjenje.

Okrajni pravdnik Fach iz Richmonda je rekel večeraj: Ta zločin

PREISKUŠNJA NOVE ANGLEŠKE VLADE

Delavski problemi bodo preiskovali sile nove angleške vlade. — Stavke se širijo, ker so unije prepričane, da lahko izposlujejo od MacDonalda ugodenje zahtev. — Premogarji zahtevajo plače, kot so bile pred vojno in tudi električarji prete s stavko.

Poroča John L. Balderston.

London, Anglija, 26. marca. — Proroki zla za delavsko vlado so vedni trdili, da bodo velike stavke, posledica prepričanja delavcev, da jih ne more delavski kabinet zloiniti, tako razorganizirale Anglijo, da bo nastal položaj skrajno nevaren za deželo.

Ta napovedovanja bo kmalu mogoče preiskusiti, kajti deželi preti danes nebroj stavk, ki bodo ogrozile normalno industrijalno življenje.

Najbolj nujni med nujnimi problemi je londonska prometna stavka. Napočil je že peti dan stavke in pogajanja glede uravnave so se izjalovila. V sled tega je Associated Society of Locomotive Engineers and Firemen proglasila za petek ob polnoči stavko na vseh podzemskih železnihcah. To je John Bromley-eva unija, ki je tesno zvezana s transportnimi delavci.

Čeprav bo dobava živil za glavno mesto varna, bo vendar paralizirano trgovsko življenje Londona. Edina od-pomoč, katero more nuditi vlada, bo v tem da dovoli privatnim lastnikom motornih vozil prevažati potnike, kar je v sedanjem času prepovedano.

Neizmerno bolj važna kot so lokalne londonske zadrege pa je preteča generalna stavka premogarjev ter splotno izprtje v ladijskem prevažanju. Premogarski delegatje imajo danes zvečer sestanek z delodajalci, in pojavilo se je mrtvilo glede zahtev premogarjev za minimalno plačo, ki bi bila enaka predvojni plači glede nakupne moči. Skoro gotovo je, da bodo priporočili stavko in da bo večina premogarjev vzdržala njih priporočilo ter zastavkala. Ko bo dosežen ta štadij, bo vlada uveljavila sodnijsko poizvedovanje.

Neoficijena stavka 6000 delavcev v ladjedelnicah v Southamptonu, ki zahtevajo povišanje plače za \$4 na teden ki je povzročila kancelliranje prihodnjega potovanja parnika Mauretania, je dovedla do pretuje narodnega izprtja, ki se bo tikalo 300,000 mož.

Manjši spor se vrši v Wembly, kjer je zastavkalo 500 električarjev radi neunijskih mož, ki so bili sprejeti na delo. Stavkarji se niso hoteli vrniti na delo, ko so jim voditelji to ukazali. V sled tega je bil poklican na pomoč eksekutivni odbor električarjev, in nekateri alarmisti trdijo, da bo do konca tedna London zavil v egiptovsko temo, ker bodo zastavkali električarji.

Gotovo je, da bi se številni, če ne vsi ti spori, pojavili tekom sedanje spomladi, tudi če bi ostala na krmilu Tory ali konservativna vlada. Pozicija delavskega kabineta pa bo lahko ogrožena vsled nenadnega izbruha industrijalnega nemira po sorazmerni tišini, ki je vladala tri leta. To pa je bil mir izčrpanja, prisiljen od splošnega poloma industrije.

Ministrski predsednik MacDonald in njegovi tovariši imajo nekaj prednosti pred prejšnjimi vladaми v svojem postopanju s stavkami in izprtji in sicer vsled boljšega poznavanja mož in stvari, ki so prizidati pri tem. Temu nasproti pa opozarjajo nasprotniki delavske vlade na nepo- bitno dušeslovno dejstvo, da se je razširilo med delavskim razredom mnjenje, da je treba le dati primerne povdarka njih zahtevam, da se jim bo ugodilo in sicer raditega, ker je delavska vlada na krmilu.

Prejšni dve stavki, odkar je postal Ramsay MacDonald ministrski predsednik, namreč stavki železničarjev in transportnih delavcev, sta se končali s tem, da so dobili delavci vse, kar so zahtevali.

naj služi vsem ženskam kot svadbo, naj nikdar in pod nobenim pogojem ne stopijo v avtomobil kakega tujea, brez ozira na to, pod kako pretvezo se izvrši povabilo.

AMERIŠKI POSLANIK V MADRIDU.

Madrid, Španjola, 27. marca. — Po dva meseca trajajočih počitnicah se je vrnil danes semkaj ameriški poslanik Alexander P. Moore. Prebivalstvo mu je pridelilo navdušen sprejem.

DESETISOČ NAVZOČIH V VATIKANU.

Rim, Italija, 27. marca. — Ko je večeraj podelil papež kardinaloma Mundeleinu in Hayesu rdeča klobuka, je bilo navzočih v Vatikanu deset tisoč oseb. Danes se bodo cerimonije zaključile.

GRŠKI KRALJ SE NOČE ODPOVEDATI PRESTOLU.

Bukarešt, Romunska, 26. marca. — Kralj Juri, katerega je odstavila grška poslanska zbornica, pravi, da ne bo odstopil, dokler se ne bo vršilo na Grškem splošno ljudsko glasovanje. Se vedno namreč upa, da je mrtov ves navdušen zanj in da so le grški voditelji oziroma politiki proti njemu.

TEKMA ME JOHNSONOM IN COOLIDGE-OM.

Sioux Falls, S. D., 25. marca. — V terek zvečer so dospela sem poročila o uspehu primarnih volitev. Hiram Johnson je dobil v 1215 okrajih 35,035 glasov, predsednik Coolidge pa samo 34,000. Iz 400 okrajev še ni nobenih poročil.

"GLAS NARODA"

SLOVENSKE DAILY

Owned and Published by
Slovene Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President   LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business and Address of Above Officers
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Na leto leta velja list za Ameriko	Za New York za leto leta	07.0
in Canada	Za pol leta	03.5
Na pol leta	Za inozemstvo za celo leto	07.0
Za četrt leta	Za pol leta	03.5

Subscription Yearly \$6.00
Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov.

Dostavl brez podpisa in osebni se ne priobčujejo. Denar naj se blagovni por-
biljati se Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam
tudi prejšnje bilvališče naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2376

TRADE UNION COUNCIL
NEW YORK

PREMIJJE

Dolg mir v premogovnikih mehkega premoga v Združenih državah je zagotovljen, ko so člani United Mine Workers potom splošnega glasovanja odobrili tri leta veljavni dogovor na temelju starih plač, katerega so pretekli mesec sklenili v Jacksonville, Florida, zastopniki deodajalec in premogarjev.

Okdar so se antracitni premogarji preteklega septembra zopet lotili dela, za dve leti trajajočim kontraktom pred seboj, smemo povsem upravičeno pričakovati dobo neohodno potrebna miru v premogovni industriji.

Te stanje pa je v večji meri posledica slučajja kot pa posledica dobre uprave. Isti dvojni monopol dela in kapitala, ki je razrahljal antracitni trg po vojni, je še danes isto preveliko investiranje in isto preveliko število delavcev, ki je delalo take preglavice v produkciji mehkega premoga. Preveč kapitala je vložena v industrijo, in preveč delavcev je zaposlenih, da bi se kapital primerno obrestoval in da bi imeli vsi delavci trajno in neprekinjeno delo za primerno plačo. Čeprav so bili sklenjeni sedaj dogovori, ki bodo ostali veljavni dve leti in tri leta, še vedno lahko pričakujemo nadaljnih zadreg in nadaljnih sporov, kot jih je prej doživela dežela, če se ne bo med tem časom nicesar storilo, da se odstrani vzroke nesporazuma med deodajalec in delavci.

Za trenutek je še popolnoma nejasno, zakaj so postali delodajalec in premogarji v industriji mehkega premoga naenkrat tako ponižni in krotki. Mogoče je, da ni uspešno napredovala unijska kampanja za nove člane in nova ozemlja in da so ljudje pripravljivi sprejeti staro mezno lestvico, dokler jih morejo dobiti. Mogoče pa je tudi, da so prišli premogarski baroni do prepričanja, da je industrija vojna manj dobičkanosna kot pa industrijalni mir in to prav posebno v premogovni industriji.

Mezdana lestvica, kot je bila srejeta, pomeni v glavnem zmago za premogarje, kajti cene mehkega premoga ne kažejo nobenega nagnenja, da bi poskočile, in velik število rorov, kojih obratovanje je bilo drago in ki obratovali do sedaj z izgubo, bodo najbrž zaprli, ker ne čajo njih lastniki plačevati vojno-časnih mezd. To bo trdo za lastnike in delodajalce v teh rovih, a tudi za premogarje, ki so bili uslužbeni v njih, vendar pa ne bo pomenjalo to nikake izgube za industrijo, ki je bila preobložena z delavskimi močmi in kapitalom.

V tem pogledu se je pričel problem industrije mehkega premoga sam od sebe reševati.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service - Jugoslav Bureau)

STANJE ZAPOSLENOSTI V POGLATIVNIH INDUSTRIJAH.

Po podatkih statističnega urada februar, razvidi se, da se je število delca U. S. Department of Labor vilo delavcev povečalo v 36 izmed se je zaposlenost v mesecu febru- 52 prijavljenih industrij in da je aru dvignila za 1.2 odstokov. To svota plač in mezd poskočila v 45 je prvo splošno zvišanje zaposle- nosti od junija 1923. Poročilo te- melj na izjavah 8,222 tvrdk, pred- stavlja 52 industrijalnih sku- pin, skupaj 2,693,636 delavci. Vsi svota izplačanih mezd in zaposle- ti delavci so tekom enega tedna meseca februar, prejeli \$72,522,483 na mezdah. Te iste tvrdke so poro- čale, da so meseca januarja zapo- slovale 2,661,233 delavcev od skup- ni tedenski mezde od \$67,970,982. Na ta način se ni le število zapo- slencev povečalo za 1.2 odstokov, nam- reč se je prejeta skupna plača po- višala za 6.7 odstokov nasproti skupni tedenski plači v januarju, odnosno se je tedenska plača poedinca povi- šala za 5.4%

Del teh večjih zaslužkov gre go- tovo na račun januarskega dela, ali vkljub temu se opaža splošna snier k večji zaposlenosti in k de- lu in obratu na polni čas.

Ako se primerjajo podatki istih industrijalnih podjetij za januar

ZA PEKO

Bordenovo Evaporirano Mleko je naj- bolj pripravno in cenenó izmed vseh vrst mleka. Pri kuhi in peki se ne mo- re primerjati najbolje sveže mleko ž njim glede okusa. Pri kavi ga nima vrstnika.

Skrib, ki obdaja njega pri- pravo, zagotavlja čistost in dobroto debelega toka, ki prestano teče kot smetana iz kanve.

Če hočete vedeti, kako kuha- ti z Bordenovim Evaporira- nim Mlekom, izrežite in nam pošljite ta oglas s svojim imenom in naslovom, No. 1.

THE BORDEN COMPANY
Borden Building New York

poslednega delavca povšal v 45 iz- med 52 industrij, dočim od decem- bra do januarja je bil izkazan po- višek le v 10 industrijah.

Od industrijalnih podjetij, ki so poslala poročila glede zaposle- nosti, je 75 odstokov delalo v polnem

VAŽNOST ZADOSTNEGA SPANJA.

Ako ste podvrženi glavobolu, ne- prebavnosti, čestim prehladom in telnju utrujenosti, vprašajte se naj- prej: "Privoščujem li si osem ur spanja vsako noč? To vprašanje se zdi marisokmu morda nevažno, ali iz odgovora na to vprašanje si raz- lagamo dostikrat vzrok teh tež- kov.

Spati zadosti je jako važno, kaj- ti spanje je doba naše rasti. Spimo, da se izpočijemo, in ravno tekom spanja se tkanine našega telesa ob- navljajo in popravljajo po obrabi tekom dneva.

Telo je mogočna zgradba iz sa- mih drobnih stanic ali celic; sku- pine teh stanic tvorijo tkanine in organe našega telesa. Te stanice in tkanine se stalno obrabljajo in, ko razpadejo in zamrejo, jih ob- tok krvi poganja s seboj, da jih izžene iz telesa skozi kožo, pljuča ali izločila. Vsaka misel in vsak gibljaj prispeva k obrabi naših tkanih. Čim težje delamo, boljše z močmi in s mišicami, tem hi- trejše se obrabljajo te stanice in tem več strupenih odpadkov mrtvih stanic prehaja v kri. Da živimo, je treba popraviti ali nadomestiti te degenerirane stanice. Nekaj tega popravilnega dela se vrši potom hrane, ki jo jemo, in potom zraka, ki ga dihamo, in večji del tega popravilnega dela se vrši tekom spanja. Moč in energija potrošena po čne- va se tako obnovlja po noči. Po domače temu pravimo: izpočili smo se po spanju.

Važno delo se torej vrši v na-šem telesu tekom spanja in radi- tega je prav, da privoščimo telesu zadosti časa, da se to delo vrši. Ako telo nima zadostnega časa za to, delo obnovljanja in popravljanja ne bo dovršeno. Kaj potem sledi? Utrujenost s stalno pojemajočo sposobnostjo za delo in znižano od- porno silo. In ko je odporna sila oslabiljena, smo najbolj dovzetni proti napadu raznovrstnih bolezi- ni.

Koliko časa treba spati? Nekdo potrebuje več, nekdo manj, ali v tej dobi nemožno je določiti, kolik- trenja, napornega dela in napor- nih iger in zabav je prav sigurno trditi, da ne manj od osem ur je potrebnih, da se nadomestijo zgu- be, nakopičene tekom povprečne- ga dneva. Sedaj vprašajte si, da- dajete svojemu telesu dovolj časa po noči, da izvrši delo obnav- ljanja in popravljanja. Ako tega ne delate, potem upravljate glav- nico in ne le obresti svojega zdrav- ja in posledica bo neizogibna pogu- la. Glavobol, neprebavnost, zaprt- je in čut utrujenosti so le varnost- ni signali, ki vas opozarjajo, da te- o dobiva premalo spanja.

KOLIKO VOJNIH UJETNIKOV JE ŠE V SIBIRIJI.

V zadnjih dnevih se je vrnilo rad 1000 ujetnih iz Sibiriije na Ogrsko. Vračajo se večinoma iz Omske in Irkutske gubernije in trdijo, da je v Sibiriji še danes okrog pol milijona ujetnikov, veči- nomo iz Sedmograsko in Vojvodine. Če tudi je ta številka zelo, zelo pretirana, gotovo pa je, da je v Rusiji še vedno mnogo bivših u- jetnikov, med njimi tudi sedanji naši državljani. Seveda pa so si mnogi ustvarili tam daleč na vzhodu že svoj drugi dom in se sploh ne nameravajo več vrniti v svojo staro domovino.

Stekleni lasje.

Na Thuerinškem se je baje po- rečilo iznajti umetne lasje iz stekla. Steklena lasulja se odli- kuje s posebno lahkoto in jo je mogoče le z zelo natančno pre- iskavo ločiti od pristinih las. Las- sulje je mogoče izdelati v vseh barvah, tudi s kodrati itd. Tako imamo torej skoro popoln nad- mestek za naše lasje, kadar nas počasti častiljiva pleša. Stekle- na lasulja ravno tako ne sme pri- ti v dotiko z ognjem, kakor pra- vi lasje, ker se izpremeni v brez- oblično kepo, za katere ureditev še niso iznajli glavnik.

Peter Zgaga

Angleški princ je zopet teleb- nil s konja in se je močno pobil na glavi.

Ker pa vedno vztrajneje kro- zijo govorice, da waleški princ ni dober jahalec, je skrajni čas, da izda slavna angleška vlada na- slednje ugotovilo:

Prine je izboren jezdec. S kon- ja pade le tedaj, kadar začne konj dirjati. V tem slučaju pade na hrbet. Pade tudi tedaj, kadar se konj v diru mahoma ustavi. V tem slučaju pade na nos. Včasih pade tudi na stran. Sicer so pa vse druge govorice jahalskih zmožnostih njegovega veličanstva neutemeljene.

Dobro je, če ima človek dobro ženo, ki mu šiva raztrgano perilo, podišje nogavice in zakrpa vse luknje na obleki.

So pa tudi take žene, ki vsako jutro sprti vedo, kateri žep ima znotraj raztrgan.

Takih se je pa treba bati.

Pred ameriškim sodiščem stoji mož, ki je bil v svojem življenju sedemkrat poročen.

Zagovarjati se mora zastran težkega zločina.

Njegovi zagovorniki so pova- bili tri najslavnije zdravnike de- žele, ki so preiskali obtožbenca ter soglasno izjavili, da je možak bla- zon.

Bog ve, zakaj je bilo treba kli- cati zdravnike?

Da, možak, ki se je sedemkrat oženil, ne more biti pri prvi pa- meti, ve vendar vsak navaden člo- vek.

Dve napolresnični izpovedi stvorita laž.

Dve popolni laži pa ne moreta producirati niti ene polresnice.

V Italiji je bil zopet potres.

Bog ve, koliko pristojbine je morala plačati narava Mussolini- ju, da ji je kaj takega dovolil?

Kdor bi dandanašnji nobene postave ne prekršil, bi moral biti že zdavnaj v ječi.

Srečen je tisti človek, ki ima to- liko, kolikor bi rad imel.

Nesrečen je pa, če ima ženo, ki misli, da bi moral več imeti.

Upravnik mi je pokazal pismo dragega rojaka, ki se glasi:

Oprostite, da vam šele danes pošiljam naročnino. Me nekaj ča- sa ni bilo doma. So namreč v Ameriki stroge prohibicijske po- stave.

Brez komentarja.

Edini streli, ki pridejo vpoštev, so oni, ki zadenejo.

Vprašanje: Prosim, odgovorite mi na tole vprašanje: Zakaj je človek tako raztresenih misli, ka- dar je v cerkvi? Tu nisem samo jaz prizadeta, ampak v nedeljo so se tudi naš župnik nekaj zme- šali, ali pa so pozabili kaj imajo za opraviti.

Brooklynška faranka.

Odgovor: To so pač žvečke slabosti. Morebiti pa ne greste iz pravega namena v cekev. Vidite, so tudi taki, ki hodijo v cerkev samo zato, da pogledajo, če je še takih, ki radi kupujejo delnice, ali boljše rečeno, sedajo na lim. Kar se pa fajmoštra tiče, se mu je pa najbrže mudilo domov. Re- vežu je prišlo na misel, da se je v galonco gotovo že do vrha na- teklo med časom, ko je bil odsot- en.

Jugoslovanaka   Katol. Jednota

Ustanovljena l. 1898   Inkorporirana l. 1904

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Praseednik: RUDOLF PERDAN, 823 E. 145 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 164 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 361, Ely, Minn.
Blagajnik vstopičnih smrtin: JOHN MOVBEK, 515 - 18th Ave. West, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 228 American State Bank Bldg., 602 Grant St. SE, Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
ANTON ŽRANIK, Room 245 Bakewell Bldg., 508 Diamond and Green Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MEADIC, 1234 W. 11 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4222 Washington Street, Denver, Colo.

Perotni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 418, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTE, 216 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK BORICHA, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združovalni odbor:
VALENTIN PIRC, 788 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 233 Park Str., Milwaukee, Wis.
JOSIP STERLE, 494 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 622 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvali tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne polhijavne naj se posiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na pred- sednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniškas sprečevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanaka Katoliška Jednota se pripróča vsem Jugoslovanom na obliin prispot. Kdor želi postati član te organizacije, naj se uglasit tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnita na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 3 člani ali članicami.

Izpred sodišča.

Izza kulis mariborskega bara.

Pri mariborskem okrajnem so- dišću se je vsilila zopet razprava zaradi golpuje v Klub-baru. Na obtožni klopi sta sedela plačilni plačilni natakar Alojzij Repak in bla gajničarka Albina Plavčnik. Ona elegantno in fino oblečena, on parfimiran in v šimmyjevih čevlji- na čisto "moderna dama". Po- tok razprave je raztrgal nezasišano diranje gostov v tem nočnem lo- kalu. O tem se je že dolgo govo- rilo, toda "prizadeti" so se ženi- taji prerokanja in tako je prišlo do ovadbe šele meseca novembra prejšnjega leta, ko je plačilni natak- kar Repak nekemu uradniku in njegovemu gestu z dežele zaraču- nal kar za 20 tihih brizganev več kot mu jih je prisel. Natak- ar pa je bil nad to ovadbo še tako ogročen, da je vložil proti uradi- niku tožbo zaradi žaljenja časti, ter ga je ovadil pri policiji. Tudi pri razpravi se je delal uzatiene- ni. Radi omenjenih 20 brizganev pa so še druge priče izpovedale slučajje, da je bilo zaračunanih na primer po 8 čaš namesto 5, po 3 buteljke namesto 2, po 3 razbiti kozarci namesto 2 itd. Ko so gost- je že odhajali, pa je še pritekel drugi natakar za njimi v garder- ro, ki je zahteval depar za 5 nepla- tih čaš, kar so gostje seveda od- ločno zavrnili. Ko so se gostje ne- koč pritožili pri lastniku bara g. Klešič, se je odrezal: "Če nimate denarja, pa ne hodite v bar!" Ob- toženega natakarja so celo njego- ve priče pustile na edlini. Bil je zaradi ogrožljanja gostov obsje- na na teden dni zopora, v plačilo stroškov in preveč zaračunanih 220 Din, ki jih mora vrniti pra- detemu uradniku. Blagajničarka, ki je "Nemla" in se je tudi nem- ško zagovarjala, je bila zaradi po- manjkanja dokazov oproščena. Po končani razpravi zaradi golpu- je je sodnik vprašal natakarja Repnika, ali sedaj umakne svojo tožbo zaradi žaljenja časti proti uradniku. Natak- ar pa je vztrajal na svoji obtožbi in tudi propadel. Uradnik je bil oproščen. V baru pa se veselo pije, zapravlja in — guil naprej, in na pustni torek je bil še "dlini koncert"...

Po ovinkih.

— Gospod šef, kontoristka mi je rekla, da sem star osel. To ven- dar ni prav!

— Seveda ne. Saj menda še nebo in zahteval depar za 5 nepla- tih čaš. Strideset let niste stari.

Nakazila v ameriških dolarjih za Jugoslavijo, Italijo in Avstrijo.

V vseh treh državah lahko izplačamo dolarje poljubnim osebam proti naslednji pristojbini: za zneske od \$5. do \$25. po 75 centov za nakazilo; od \$25. naprej po 3 cente od vsakega dolarja. Znesek za pristojbino nam je poslati ob- enim z onim, ki naj se izplača. Nakazil za zneske pod \$5. ne moremo prevzeti.

Ako pošljete sorodniku ali prijatelju dolarje samo za potne stroške, pripomnite vidno na nakaznici: Izplačati le proti predložiti vidiranega potnega lista (posa) za Združene države. Pod tem pogojem nakazani znesek se izplača le, če predloži naslovljenec pri banki vidiran pot- ni list. Ako pa dovoljenja za potovanje ne bi mogel do- biti, se mu denar ne izplača, temveč se stavi nakazani znesek zopet na razpolago vplačniku.

Povdarjamo pa, da je najbolje in najenostavneje na- kazati od tukaj dinarje oziroma lire zlasti onim, ki biva- jo na deželi daleč od banke ter v menjanju dolarjev niso izkušeni.

Na zahtevo izvršujemo nakazila tudi brzojavno in potom brzojavnega pisma. Stroški za brzojavno pismo (Cable Letter) znašajo \$1., stroški za direkten brzojav — (Cable) pa: v Jugoslavijo \$5., v Italijo in Avstrijo \$4.

FRANK SAKSER STATE BANK

NOVA ZANIMIVA KNJIGA

NA KRVAVIH POLJANAH

Special Value Edition

Cena s pošiljino \$1.50

TRPLENJE in strahote s bojnih poudov bivšega slovenskega planinskega polka.

V knjigi so popisani vsi boji bivšega slovenskega polka od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Doberdoške planote, z gorovja s Tirol, Fajž- jega hriba, Hudega Loga, Sv. Gabrijela, Pijave in o polkovem uporu ter njegaj zakletvi.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 26 slik iz vojne.

"GLAS NARODA" 22 Cortlandt Street, New York, N. Y.

USPEŠNI BORZNI SVETOVALEC.

Slika nam predstavlja Alfreda T. Moore, izvanredno uspešnega borznega svetovaleca, ki je pripomogel s svojim svetom sinu generalnega majorja Wooda, da je v kratkem času napravil s spekulacijami \$800.000 dobička. Uvedena je bila preiskava, češ, da si je mladi Wood nepošastnim potom prilastil ta denar, toda preiskava se je razblinila v nič.

z zelenim trakom. Denar naj bi se poslalo v Evanston. Tjaka je odšla neka sestra Mrs. Lincoln, ker je hotela na vsak način videti begunko ter govoriti žnjo. Čakala je dva dni, a Mrs. Lincoln se ni prikazala.

To je bilo sporočeno policiji v Aurora in cela zadeva je bila na skrivnem izročena čikaški policiji. Na vse postaje se je poslalo opise in slike Lincoln. V noči 12. januarja tekočega leta je bil Lincoln aretiran v nekem prenočišču na Drexel boulevardu.

Odvodli so ga nazaj v Aurora in tam je "priznal", da je njegova žena ustrelila svojega brata, da je on nato ubil svojo ženo s železnim drogom ter pozneje zažgal očetru. Neumorno iskanje v hiši, na dvorišču, vrtu in svetilnjaku pa ni spravilo na dan iti najmanjšega sledu, ki bi potrdil njegovo izpoved.

Nato pa je zopet "priznal", da sta ga oba napadla in da je v samobrambi oba ubil ter ju natsežgal. Pozneje je razveljavil oba priznanja ter rekel, da je Byron Shoup ubil Mrs. Lincoln in da je on nato ubil Shoupa ter sežgal trupla. V tem oziru je njegov sluščaj sličan slučaju Francoza Landruja, ki je tudi sežgal trupla svojih žrtev.

Še vedno ni bilo mogoče najti niti najmanjšega sledu trupel u-morjenih in oblasti v Aurori so pričele postajati zelo skeptične. Ker ni bilo nobenega dokaza za zločin, tudi ni bilo nobene podlage za dvigovanje obtožbe proti osumljenemu. Policijski načelnik Michaels iz Aurore je postal vedno bolj utrjen v svojem mnenju, da sploh ni bilo nikakih umorov, temveč da so le porodili v glavi Lincoln radi neprestanih prepri-ov ter skrbi.

Nato pa je prišlo resnično priznanje in našli so glavi žrtev.

Ob številnih prilikah so izjavili, uradniki in drugi ljudje, ki so se podrobno pečali s to zadevo, da je Lincoln blazen in da sô bila vsa njegova priznanja izmišljena. Vsaki dan pa se je pojavil kak nov razvoj, do končnega presenetljivega razkritja glav Lincolnove žene in njenega brata, dne 2. febru- arja tekočega leta.

Velika premetenost morilec je razvidna iz številnih manevrov, katerih se je poslužil, da odvrne vsak možni sum zločina od samega sebe.

Kmalu po izvršenem zločinu je pisal Lincoln pisma trem sestram svoje žene, v katerih je očital slednji nezvestobo. Dan po umoru je vložil Lincoln tožbo za ločitev zakona v Geneva, Ill., nekem sosednem mestu. Obvestil je svoje pravne zastopnike, da je njegova žena pobegnila z možem, katerega je navedel kot sokrivca in da bo treba potom časopisja obvestiti ženo in njenega ljubimca, o tožbi za ločitev zakona.

Ko ga je vprašal njegov brat Edvard, zakaj gori v njegovi spalnici celo noč luč, je rekel Lincoln, da se boji napada Shoupa ali kakih prijateljev Mrs. Lincoln. Rekel je tudi, da je dobil več preti- lnih pisem.

Ko je še vsela tožba za ločitev zakona v Genevi, je vložil proti Shoupu tožbo za \$10.000 odškod- nine, ker je baje Shoup uničil lju- bezen ženo.

Naslednji korak je bil staviti v liste majhne ogase, kojih eden se je glasil:

George J. — Sem v Seattle. Zapustila W. J. za vedno. Pridi. Lina L.

Lincoln je pokazal izrezke prijateljcem in sponzornikom ter rekel, da je prepričan, da je to sporočilo njegove žene bivšemu salonerju v Mount Pulaski, s katerim je bila baje intimna.

Nadaljni izrezek iz osebne kolone, katerega je poslal brez dvo- ma listu Lincoln sam, se glasi:

— Ralph: — Imam priliko vi- deti svet. Oba imava službo na jahti, ki bo tri mesece križarila po Orientu. — Lina.

Mrs. Lincoln je imela brata po imenu Ralph.

Nekega dne preteklega aprila, ko je prišla postrežnica, da očisti hišo Lincoln, je našla prostor v strašnem neredu. Cela soba je bila oškripljena s krvjo in sledovi krvi so bili na oknih spalnice in na starem indijanskem tomahavku, katerega so našli pozneje v svetilnjaku. Pisma in listi so bili raztreseni po celi hiši in praveata ste- za listov je vodila do vodnjaka.

V vodnjaku so našli nočno obleko Lincoln, zamazano s krvjo in žensko rokavico. To je vzbudilo sum, da je bil Lincoln odveden ali mogoče umorjen. Prišli so iskati ga v dvignjenju obtožbe proti o- sumljenemu. Policijski načelnik Michaels iz Aurore je postal vedno bolj utrjen v svojem mnenju, da sploh ni bilo nikakih umorov, temveč da so le porodili v glavi Lincoln radi neprestanih prepri-ov ter skrbi.

Par mesecev pozneje je dobil policijski načelnik Michaels iz Au- rora s strojem pisano pismo s pod- pisom: — Skesan kriminallec, v katerem se je ugotovljalo, da je neki mož, odgovarjajoč opisu Lin- colna, izvršil samomor v St. Law- rence reki. Pismo je bilo pisano s strojem, ki je imel zelen trak. Policijski načelnik je zapazil to iz- vanredno barvo pisave ter se spomnil, da so bila zelene barve tudi pisma, katere mu je pokazala sestra Mrs. Lincoln. Nadaljna preiskava je pokazala, da se je posluževal Lincoln zelenega traka tudi že pred umorom, pri pisanju trgovskih pisem.

Nato smo eno leto po umoru je prišla zelena pisava zopet na dan, ko je padlo v roke policijskega načelnika Michaela pismo, katero je pisal Lincoln in v katerem je prošil za neko službo. To je bil direktni dokaz, katerega je imel v rokah policijski načelnik v Au- rori, ko je ugotovil bivališče Lin- colna ter ga dal aretirati pod ob- dožbo, da je dobival denar pod napačnimi pretvezami.

Odkar so našli glavi Mrs. Lin- coln in njenega brata, proti koncu preteklega februarja, so od- vedli uradniki Lincoln večkrat na pozorščice umora v naporu, da izsledijo preostali del obeh trupel. Lincoln, ki je duševno in te- lesno uničen, pa ni mogel ali ho- tel pomagati uradnikom pri ugo- tovljenju trupel.

Edino bogastvo, ki še ni obda- čeno, je bogastvo na onem svetu.

Obubožanje zemljske skorje.

ZNANSTVENO-GOSPODARSKA ČRTICA.

Dr. G. Berg.

Izza konca svetovne vojne je proizvodnje plemenitih kovin zelo nazadovano in pojavilo se je vprašanje, če ni to nazadovanje mogoče znamenje, da bodo naj- bolj važne zaloge plemenitih ko- vin kmalu izrpane. Če hočemo podrobneje preiskati to vpraša- nje, si moramo najprvo pojasniti, da je treba strogo razlikovati med začasnim oslabljenjem ter resni- čnim izrpanjem zalog plemenitih kovin. Jasno je, da poskoči cena kovine ki je postala redka. S po- višano ceno je tudi mogoče raz- kriti povišane produkeijske stro- ške. Kovine, ko jih pridobivanje se preje ni izplačalo, postanejo naenkrat dragocene.

Take izpremembe v ceni, ki lahko globoko uplivajo na pro- duktivno, se završe seveda zelo počasi. V naslednjem se nečemo baviti iz malenkostnimi izpreme- bami na kovinskem trgu. Pečati se hočemo z zadevo le v splošnem, v najširšem obsegu.

Najbolj jasen je položaj pri srebru. Do približno leta 1800 je bilo srebro sorazmerno redka ko- vina, koje vrednost je znašala skoro stalno eno petnajstino vred- nosti enake teže zlata. Gospodar- ska tvoritev zapala Zlatruženih držav in predvsem Mehike pa je o- tvorila svetu nove bogate sklade srebra. Najprvo so razkrili velikansko srebro in zlato žilo Comstock Lodge v državi Nevada in nato so sledila še številna dru- ga razkritja v severo-ameriškem Skalnatem pogorju. S pomočjo železnice se je nanovo otvorilo tu- di satrodavne, a strašno zanemar- jene mehške srebrenne rudnike. Ti so kmalu prevzeli vodstvo v pro- duktivji srebra. Vrednost srebra je padla na eno pet in tridesetino vrednosti zlata in proizvajalne možnosti so tako zelo poskočile, da je izgubila večina evropskih srebrenih rudnikov svojo vrednost. Nekateri ti rudniki so sploh pre- nehali obratovati, kot naprimer skozi stoletja slavni srebreni rud- niki Freiberg na Saškem. Drugi pa životarijo še naprej z državno pomočjo.

Kaj pa se bo zgodilo, ko bodo enkrat izrpani veliki mehški in severo-ameriški srebreni rudniki, kar se bo brez dvoma zgodilo vspricho pospešene produkeije in novih produkeijskih sredstev? Najprvo bodo potisnili rove v ved- no večje globine. Poskočili bodo produkeijski stroški in s tem tu- di cena srebra, ko bodo v par sto- letjih številni veliki rovi prese- gli tehnično mogoče globine ter postali nezmožni produkeije. — Vspricho sedanje nizke cene sre- bra se nikdo resnično ne zanima za to, da bi našel nove srebrenne sklade. Največ ljubljiva v tem oziru Severna Indija, iztočna Si- birija (Kamčatka) in tudi Ande Južne Amerike. Pa tudi ko bodo izrpani vsi ti srebreni viri, bo mogoče vzdržati produkeijo sre- bra v večjem obsegu. V večini slučajev najdemo namreč srebro skupaj s svinecem in vse svinečne rude vsebujejo drobce enega pro- centa srebra. Če bo cena srebra polagoma poskočila, bo s tem raz- pisana premija na izkopavanje in pridobivanje svineca. Svinec seveda ni tehnično posebno dragocena tvarina. V skoro vsakem po- gorju iz pratvarin pa zasledimo svinec, ki vsebuje tudi srebro. Če bo vsled povišane cene srebra pospešena produkeija svineca, bo padla tudi cena svineca in s tem bo nudena prilika za nadaljno tehnično uporabo svineca.

Nekoliko bolj kompliciran je položaj pri zlatu, ker nima zlato nobene "cene", pač pa velja sa- mo kot merilo vrednosti drugih stvari. Seveda je to le finkeija ali domišljija, ki je skrajno udobna za svetovno trgovino, kajti re- snično merilo vrednosti more biti življenski standard civiliziranega povprečnega človeka. Ta stan- dard pa je preveč odvisen od o- sebnega domnevanja ter začasnih razmer (naprimer svetovne pše- ločne letine). Vsled tega ne mo-

re priti vpoštev kot merilo pri računanju. Če hočemo ugotoviti gospodar- ski položaj produkeije zlata, mo- ramo staviti na mesto cene "na- kupno moč" zlata, kajti vrednost v papirju ali menicah, katere da ameriška novčarna ali Angleška banka za funt zlata, ni nikaka ce- na, temveč le bančno-tehnična šte- vilka.

Nobenega dvoma ne more biti, da je v zadnjih dveh desetletjih, tudi že pred svetovno vojno, na- kupna sila zlata zelo padla. Pro- duktivja zlata se je namreč neiz- merno povečala. Leta 1840 je zna- šala še ne 18.000 kilogramov, leta 1860, po razkritju californijskih zlatih polja, pa je znašala 202.000 kilogramov. Ker so bila ta zlata površinska polja kmalu izrpana, je padla produkeija leta 1890 na 154.000 kil.

Nato so razkrili bogate zlate rudnike v Južni Afriki in produk- eija zlata je poskočila do leta 1915 na 708.000 kilogramov v vrednosti več kot 96 milijonov funtov sterlingov. Samoposebi tu- mevno je, da je bila posledica te- ga velikanskega povečanja produk- eije mično nazadovanje vred- nosti zlata. Če ni stopilo to mo- čno nazadovanje še v ospredje, se je zgodilo to le raditega, ker je velikansi napredek celega svetov- nega gospodarstva požrl velike množine zlat. Hitro naraščanje števil, s katerimi računata trgo- vina in industrija, je imelo za po- sledico veliko povečanje denar- nega prometa.

Tudi posameznik požre velike množine zlata, če si nabavi kot kapitalist ali srečen podjetnik zlat nakit. Svetovna vojna ter ve- likanska zmeda v svetovnem go- spodarstvu, kise je pojavila kot posledica vojne, je uvedla neiz- bežno reakcijo. Povpraševanje po zlatu je ponehalo. Amerika je na- tlačena z zlatom. Evropa je pre- nevna, da bi sprejemala vase zla- to. — Nakupna sila zlata pada. Vseposvoda omejujejo proizvajal- nje zlata in mesto 96 milijonov funtov zlata leta 1915 se je pro- izvedlo leta 1922 le še 63 milijon- ov funtov zlata.

Kot smo videli, nima to naza- dovanje produkeije zlat nobenega opravka s pričenjajočim se izr- panjem zlatih rudnikov. Tako u- godno kot pri srebru pa ne sme- mo soditi produkeije zlata. Več kot polovica zlata prihaja iz Juž- ne Afrike. Tamošnji skladi niso kot californijski navezani na po- vršino zemlje, temveč segajo v globino s primeroma isto vsebino zlata. Ti skladi so pa skrajno rev- ni. Masa vsebuje po deset gram- ov na tono kamena, torej eno tisočinko procenta. Le v velikan- skem obsegu organizirano proiz- vavanje z najbolj popolnimi stroj- nini pomočki ne more napraviti pridobivanje dobičkanosno. Ker je produkeija tako razširna, sega tudi hitro v vedno večje globine in kmalu bo prišel čas, ko bodo tehnične težkoče, posebno pa v globini rastoča vročina zemlje, ustavile produkejo. To pa lahko traja še dvesto do tristo let, a ne dalj.

Drugi zlati skladi se nahajajo ponavadi v bližini površine. Od severo-ameriških zlatih skladov, ki dobavljajo sedaj devetnajst odstotkov zlata, bodo v dogled- nem času številni popolnoma iz- rpani. Novi in nedotaknjeni zlati skladi se nahajajo najbrž še v centralni Afriki, iztočni Sibiriji ter mogoče tudi v severni Cana- di. Posamezna razkritja, ki ne bodo izostala, pa bodo zavlekla izrpanje zlatih skladov le za par desetletij, posebno ker je nevr- jetno, da bi se še kdaj našlo no- ve sklade, ki bi bili tako obsež- ni kot so v Južni Afriki, v Witwakvo pesku.

Kaj pa se bo zgodilo, če bo pro- ti koncu sedanjega stoletja ope- šala produkeija zlata vsled izr- panja sedanjih skladov? Ali bo cena, oziroma nakupna sila zlata tako poskočila, da se bo izplača- lo izrabljati tudi majhne zlate

sledve, katere se sedaj pozna, a pusti na strani? Skoro vsak re- ni pesek, skoro vsaka kremente- va žila vsebuje esledove zlata. Se- veda je treba pri tem vneti vpo- števe možnost, da bo postal do o- nega časa pohlep po zlatu pri lju- deh manjši. Svote, s katerimi ra- čuna najnovišje finančno gospo- darstvo, se ne dajo več pokriti z zlatom. Vzemimo reparacijske svote, kojih plačilo se zahteva od Nemčije. Te svote predstavljajo večkratno vrednost vseh zlatih zakladov, kar jih obstaja na sve- tu. V velikem finančnem svetu so pričeli vedno bolj in bolj računa- ti zlelavsko silo in produkeijsko zmoglostjo kot temeljem kredi- tov. To bo v veliki meri zmanj- šalo pohlep po zlatu. Poraba zla- to bo vsled tega v bodočnosti o- mejena in izrpanje bo s tem preloženo v negotovo bodočnost.

S platinom pa je stvar povsem drugačna. Platin ima izvanredno visoke tehnične prednosti, v na- sprotju z zlatom, katerega upo- rabljamo le v zobozdravništvu ter ga se tam lahko nadomestimo z drugimi tvarinami. Platin je ne- nadomestljiv, ga je težko stopiti, prevodnik elektrike ter ga lahko raztegemo v močne žice in trdne posode.

Sedanje nazadovanje produke- je platina je posledica razmer v Rusiji. Pa tudi če se bodo raz- mere ustalile, bo povpraševanje po platinu vedno večje kot njena produkeija.

Platin najdemo le v ruskem Uralu ter v zadnjem času v juž- no-ameriški republiki Colombiji, a vsi tozadevni skladi bodo v do- glednem času izrpani.

Anekdote.

Pianist Kalkrenner je visoko enil členico "von" (plemeniti), ki je stala pred njegovim imenom, in se je ob slednji priliki sopiril z njo.

"Ali veste", je dejal nekega dne svojemu znanecu, da sega plemstvo moje rodovine do Kri- žarskih vojn? Eden mojih pred- aikov je spremljal cesarja Rdeče- bradea".

"Na klavirju?" je vprašal so- besednik.

Rameau (1683—1766), sklada- telj "Kastora in Poluksa", je bil nekdanj na posetu pri lepi go- spe. Nenadoma pa vstane s sedeža, popade psička kastoreka, ki ga je gospa držala v naročju, ter ga naglo zažene skozi okno. Gospo- dinja pa vsa iz sebe:

"Kaj pa počenjav, gospod?" "Napačno laja", odvrne ogor- čeno godbenik.

Neka gospa je bila vabljena, naj sodeluje na glasbenem večeru pri Rossiniju, pa se je dolgo pre- nevedela in omhovala. Peti bi bila morala napev iz dyodejan- ske opere "Semiramide", ki jo je na Rusijevo besedo uglasbil Rossini in se odlikuje po sijajni uvodnici (1825).

"Ah, ljubi mojster, kako se ho- jim!" je zaiknila. "Kaj pa šele jaz", jo je poto- lažil Rossini.

Poljubi kot zaslužek.

Velik ljubljence dvornih dam je bil lepi, a lahkomišljeni angle- ſki vladar Edvard IV. (1461 do 1483), ki je vsako malenkost znal izrabiti v svoj prid. Kadar je bil v stiski za denar ali se je na kakršenkoli način nalezal dol- gov, je s svojimi številnimi lju- bicami postopal na poseben način. Poljublj je na primer nekoč sta- rikavo lady Sandford na uvelo lice, ko ji je bil prej seveda ozna- čil svoje dolgove. "Za Vaše ga- lančnosti imate tu sto funtov", je zašepetala lady. Nato je pa kralj brz zvito pristavil: "Še enkrat tako sladek pa je poljub na ust- ne, mylady!" In nato jo je hi- tro poljubil na ustnice. Dama je migljaj dobro razumela, in Ed- vard IV. je prejel za "še enkrat tako sladek" poljub novih dvesto funtov.

Zagonetno, toda resnično.

Najbolj pretkani zločin.

Poroča Clinton Brayton.

Warren J. Lincoln, uradnik, poštni mojster, odvetnik, umetni- ſki vrtnar in morilec.

Lincoln se nahaja sedaj v jet- nišnici v Aurora in do časa, ko bo priobčen ta članek, bo ta zver v človeški podobi razkrila še na- daljne in bolj komplicirane umo- re kot ga je bil umor žene in nje- nega brata.

Lincoln je eden najbolj pre- senetljivih lažnjiveev; eden naj- bolj hladno računajočih morileev in eden največjih strahopeteev v analah zločina. Glavi obeh svojih žrtev je zalil v velik kos cimenta in ta kos cimenta mu je služil ne- kaj časa kot opora porča, nakar ga je vrgel na smetišče znanega majhnega mesta v Illinoisu.

Vrata ječe v Aurori so mu bile več kot enkrat odprte na stečaj. Policija je bila dolgo časa prepri- čana, da so njegova prejšnja "pri- znanja" proizvod zmedenega da- ha. Neki mož iz Aurore se je po- gajal z nekim čikaškim listom, da mu proda izključne informacije glede nazočnosti njegove žene v Floridi. V soboto, dne 26. januar- ja, pa je Lincoln priznal ter pove- dal, kje se nahajata glavi umorje- nih.

Do onega časa ni bilo nobena- ga takozvanega Corpus deliti. Ni- ti najmanj še trohice dokaza ni bi- lo, da sta Lina Shoup Lincoln in njen brat, Byron Shoup res mrt- va. Warren J. Lincoln je podal skoro vsaki dan kako novo "pri- znanje". Vedno večje so postaja- le javne simpatije za umobolnega, kateremu se je zmedlo v glavi, — a naenkrat je prišel na dan z re- sničjo.

Posezimo nekoliko nazaj v živ- ljensko zgodovino tega abnormal- nega morileca, ki je proučeval za- dedo Henri Landruja, znanega francoskega morileca v masah, ce- lo tedaj, ko je proizvajal najboljši sladki grah v Kane okraju.

Oče morileca je bil baje drugi bratrance predsednika Abraham- a Lincoln. Med vsemi povestmi, ka- tere je navedel, je ta povest ona, o kateri upa javnost najbolj iskren- o, da je laž.

Prihajal je iz družine sedmih o- trok in vsi ostali so vsega spošto- vanja vredni ljudje. Warren J. Lincoln je bil miren, priden in molče mlad mož v Mount Pula- ski, Ill. Pred leti, ko je bil Theo- dore Roosevelt predsednik Zdra- ženih držav, je postal uradnik po- šinoga urada v onem kraju.

Pozneje, ko je poštni mojster odstopil, je postal Lincoln poštni mojster ter je uradoval približno osem let. Tekom tega časa je ži- vel s svojo prvo ženo, ki je bila preje Miss Blanche Rankin iz Mt. Pulaski.

Ko je postal Lincoln poštni mo- ster je bila njegova uradnica Lina Shoup. Vedno pretkan, ni hotel Lincoln pokazati prebivalcem me- sta, da sta se on in njegova urad- nica neprimerno zanimala drug za drugega.

Njegovo ženo so smatrali vsi za precej nervoznega temperamenta. Ker je vsled tega nenadno umrla pred nekako desetimi leti ter so naši poleg njene postelje v dno množino močnega "praška zoper glavobol" in ko je Lincoln izjavil, da je umrla vsled prevelike doze teh praškov ter je neki zdravnik to izjavo potrdil, ni nikdo gojil niti najmanjšega suma.

Lincoln je bil poštni mojster. Bil je eden najbolj uglednih prebiva- lcev Mount Pulaskija. Iskreno je "žaloval". Ko pa se je približno eno leto pozneje poročil z Lino Shoup, so bili vse mnenja, da je to korak mirnega, dom ljubčega mo- ža, ki išče utehe in razvedrila v svo- osamljenosti.

Lincoln je ostal poštni mojster tudi nekaj časa administracije predsednika Wilsona. Ko pa je ko- nečno odstopil z majhni svoto pri- hranjenega denarja, se je posve- til proučevanju prava in sprejel je bil v odvetniški stan.

Seveda je težko dognati, če je pomenjalo to le uvodni korak k izvršenju drugih zločinov, kajti večina ljudi je sedaj prepričana, da ni umrla njegova prva žena na- ravne smrti ali vsled samozastrup- ljenja.

Na vsak način je bil Lincoln pripuščen k izvrševanju odvetni- štva v Illinoisu in pred nekako sedmimi leti se je preselil v Au- rora, kjer pa ni nikdar izvrševal prakse. Nastanil se je v hiši, ravo izven mestnih meja, ob cesti, ki je znana kot Indian Trail ter otvoril etveličnico.

S prvo ženo je imel sina, John Lineolna, ki je star sedaj nekako dvajset let. Pred par leti je pri- šel v hišo Lincoln tudi Byron Shoup, brat njegove druge žene, a oba možka se nista razumela. J jasno, zakaj je bilo Byron Shoupu dovoljeno ostati, a mogoče je, da sta Byron in sestra nekaj vedela o Lincolnu.

Prišlo je do ponovnih prepri- ov in višek je prišel očividno dne 30. aprila preteklega leta, ko so Lin- coln, njegova žena in Shoup na- enkrat izginili. Hiša je izgledala kot da jo je posetil močan ciklon. Pohištvo je bilo preobrnjeno in na tleh in obodih oken je bilo vi- deti krvne madeže. To je strašno razburilo okolice, dokler ni prišel hladen človek ter analiziral made- zve. Našel je, da je bila to kurja kri.

Sosedje in različni ljudje v Au- rori so se spomnili, da sta Mrs. Lincoln in njen brat baje izginila par dni predno je izginil Lincoln sam, a vse to je temeljilo na ugo- tovilih Lincoln samega. Nikdo ni mogel pozitivno reči, da ni so bili vsi trije v hiši do večera, ko je bilo razbitno pohištvo.

Policija in javnost sta opustila celo zadevo kot skrivnost, katere ni mogoče pojasniti, ko se je dne 10. junija preteklega leta naen- krat pojavil Lincoln v nekem či- kaškem hotelu ter pričel pripove- dati, da sta ga njegova žena in njen brat pretepla, omamila, od- vedla ter nato prisilila, da se je pridružil skupini ljudi, ki so trži- li z omamljivimi sredstvi. Njego- va povest je bila sicer zmedena, a vsak je vrjel njegovemu ugotovi- lu, da so ga neprestano gonili z omamljivimi preparati, da ostane miren ter neobvesti nikogar.

Povedal je nadalje, da se mu je končno posrečilo pobegniti iz krempljev ljudi, ki so ga vlačili po celi deželi. Iz Chicaga se je vr- nil v Aurora ter zopet pričel goji- ti evetke in v tem svojem poslu je bil zelo uspešen.

Medtem pa je pripovedoval njegov sin povsem nasprotujoč- si povesti. Ena teh se je glasila, da je pisal gotovim sorodnikom po diktatu očeta pismo, v katerem se je dolžilo mačeho in njenega bra- ta okrutosti napram Lincolnu ter namignilo, da bosta ta dva odgo- vorna, če bo neznanokam izginil. Pozneje pa je rekel sin, da je pi- sal pismo iz svoje lastne volje in da je bilo resnično.

Lincoln je zopet pričel mirno ži- veti na svoj lastni način in vse je bilo tiho do 20. oktobra preteklega leta. Takrat je zopet izginil in to je sporočil njegov sin. Ljudje v Aurori so postali zopet vznemirje- ni. Ohranite pri tem v spominu dejstva, da je Lincoln neprestano izjavljal, da kupčujeta njegova že- na in njen brat z omamljivimi sredstvi in da si ne upata vrniti se v Aurora.

Lincolna so pogrešali več kot dva meseca in medtem so postali nemirni nekateri sorodniki Mrs. Lincoln. Dobivali so sporočila, ki so baje prihajala od nje in v ka- terih jih je prosila za denar. Ker so izprva domnevali, da se skuša izogniti postavi, so ji poslali den- nar v majhne prostore, ki pa ni- so bile preveč daleč od Chicaga.

Ko so poslali nekako \$500 je prišla prošnja za nadaljni denar. Obvestilo je bilo pisano na stroj,

Izpred ljubljanske porote,

Junak noža.

Dne 5. marca se je zagovarjal pred porotnim sodiščem 24letni Jožef Ložar, po domače Peregrinov iz Šneberja. Obtožen je bil, da je sunil z nožem 25letnega Ivana Polža tako nesrečno v hrbet, da mu je raniel mozeg, kar je imelo za težko posledico ohromenje desne in leve noge. Kakor običajno, se je tudi ta nesreča dogodila vsled prekomerno zavzete pijače. Fantje so sedeli v gostilni in se iz kate-regakoli vzroka začeli pripraviti. Pri tem so se, kakor je že pri nas neizbežna navada, v svrhu boljše-ga razumevanja in lažjega poslovanja posluževali nožev. Po izjavi prič je prepričal nekaj Velebee, po domače Polžev, ki pa ni v nobenem sorodstvu s pohabljencom. Enaki imeni sta dali povod različnim nespornostim pri razpravi, ki je s tem pridobila na živahnosti. Omenjeni Velebee je torej začel izgovarjati: "Češ, čes, 'sem pridi, smrkovec!' itd. v tonu, ki je pri našem bogaboječem napodu vkoreninjen. Pri tem pozivanju mu je grozil z nožem, česar se je Ložar tako zbal, da je hotel oditi. Fantje pa so mu sledili in ga dohiteli, pri čem med njimi nesrečno Ivan Polž, ki je bil skorogotovo tudi precej razburjen, kajti zavil je nož nad obtoženčovo glavo. Ložar ga je v obrambo sunil v komolec, da mu je nož padel iz roke. Nato sta se začela rivati, kdo bo pobral nož s tal. Slednje se je to posrečilo Ložarju, in medtem, ko je hotel Polž zbežati, je Ložar zapahnil z nožem za njim in mu prizadel tri rane, od katerih pa je bila le ena na hrbtu nevarna. Polž se je takoj ovestil in oblezal, Ložar pa se ni brigal dalje zanj. Pred gostilno se je nato še nadaljeval prepir in je padlo tudi nekaj kamenja in streliv ter popokalo več gostilniških sip, drugih nesreč pa ni bilo. Pozno odhajajoči gostje so našli ranjenega Polža stekajočega na tleh. Odvedli so ga v Učnji blev, odkoder je moral v bolnišnico, kjer je ostal in se zdravil 7 mesecev. Ostal pa je pohabljen svoj živ dan in absolutno nezmožen za svoj mlinarški poklic. Pred poroto se je obtoženec zagovarjal s silobranom in je njegov zagovor tudi obveljal.

Porotniki so z 10 proti 2 glasovom zanimali krivdo težke telesne poškodbe in potrdili krivdo preloženega silobrana. Jožef Ložar je bil nato obsodjen na 6 mesecev zapora, povračilo bolezenskih stroškov v znesku 10.000 dinarjev in odškodnino za predejano trajno pohabljenje Ivanu Polžu v znesku 25.000 dinarjev ter povrnitev kazenskih stroškov. Obtoženec zagovarjalec je vložil priziv zoper previsoko odmerjeno kazen.

Razpravo je posetilo le malo občinstva, še to povečini z dežele.

Zlorabe pri carinskem poslovanju.

Dne 6. marca je sedel na zatočni klopi 25letni Otokar Zorn, bivši carnik, kasneje raznašalec listov, sedaj vojak v Valjevu, ki je bil obtožen, da je kot carinski uradnik v Kazarskih zagrešil več poverljivih škodo države. Tako je dne 26. novembra 1921 prodal na uradni licitaciji zaplenjenih volov šest volov za 15.500 Din. v licitacijski zapisnik pa zabeležil le 10.314 Din 50 par in si torej prilastil 5185 Din 50 par. Vole je namreč kupil posestnik Ivan Ronko, ki pa danes pred sodiščem ni mogel zanesljivo izpovedati, koliko je plačal zanje. Oročnika pa, ki sta bila tihotapeem zaplenila omenjeno živino, sta se zanimala za prodajno ceno, ker jima po carinskih predpisih pripade gotov del zaplenjene vola za pohabljenega vola posestnika Andreja Teliča, ki mu je k zamenjavi pripravil in mu tudi plačal odškodninsko vrednost 700 Din. Telič prizna vse to, trdi pa, da je bil njegov vol celih 50 kilogramov težji od zamenjanega in je torej njegova napaka bila odločilna.

Treji deliki Otokarja Zorna pa je njegovo nepravilno postopanje

o priliki dražbe dne 24. februarja 1922 v Cerknici. Carinarneja je namreč objavila javno dražbo tihotapeem odvzetih in zaplenjenih volov. Dražbo je imel voditi Zorn. Mesto tega pa se je vsedel v gostilno k vinu v družbi baš tistih tihotapeev, ki so jim bili volji odvzeti. Zedinil se je z njimi, da jim bo vole prepustil po neznatni ceni. Cerkniški kupci so zaman prišli k dražbi; odslovil jih je že takoj pri prihodu, čes, da je prekasno. Zamujena ugodna prilika nakupa je seveda razjarila cerkniške kupce, ki so videli, kako jim loški tihotapeci pred očmi jemljejo za služek. Zorn je prodal 7 volov ženi svojega carinskega kolega za malenkostno ceno. Vsega izkupičila je bilo 20.745 Din, od katerih pa je po svoji navadi vpsal v licitacijski zapisnik le 18.745 Din, preostanek 2000 Din pa je obdržal sam. oziroma razdelil med sokupce. Da so bili prodani volji mnogo več vredni, dokazuje že to, da je kasneje prekupčevalec dobil za 4 od njih lepo svoto 13.500 dinarjev in je bila torej država pri Zornovi prodaji znatno oškodovana.

Porotnikom so bila stavljena 4 vprašanja glede krivde v navedenih slučajih. Zagovarjalec je temperamentno branil obtoženca, podarjal nedokazljivost krivde, delikventno mišlost, neoporečnost njegovega dosežanega življenja in osobito zamermarjevo vzgojo, ki je Zorna privedla do tega, da je vzhle nedejski maturi šel za raznašalec listov! Njegov zagovor je izzval kar najgloblji vtis in je bil živhalno aklaaniran od publike.

Porotniki so vsa štiri vprašanja glede krivde zanimali, nakar je sodišče izreklo prostorek.

Tragedija glavnega dobitka.

"Ko bi zadel glavni dobitek!" Koliko ljudi je že sanjalo ob tej misli. In sami po sebi so se delali načrti: najprej bi si kupili to, potem bi šel sem in sem — ali pa bi si privoščil par tednov lepega življenja — ali pa bi naložili denar — ali bi se spustili v špekulacije. Bog ve, v par mesecih bi morda dvakrat toliko ... Itd., itd.

Tako je najbrže sanjal tudi češki mehanik P., ki je imel srečko za glavni dobitek praškega vzorčnega sejma. Avtomobil za 150.000 čeških kron je bil glavni dobitek. In res. Sreča mu je bila mila in zadel je avtomobil. Sedel je vanj in sofer ga je odpeljal domov v Mlado Boleslavo. Kraveno! Tako se vozijo milijonarji. Žena, imel je ženo in dva otroka, se je razveselila. Kaj pa zdaj, ko smo tako bogati? Par dni so se vozili sem ter tja in pomirnovalno gledali na pešce, ki si niso mogli privoščiti takega luksusa. Mehaniku se ni ljubilo več delati, vozil se je in zapravljati denar. In ker doma ni mogel dobiti dovolj zabave, se je odpeljal na Dunaj. Tam so hari, ženske, vrag.

Nazadnje je prodal avtomobil. Pil je naprej in zapravljaval po dragih lokalih, dokler mu niso ženske neko noč ukradle, kar je še imel. O ostal mu je še revolver. Šel je in se je ustrelil ...

Junaški dolžnosti.

Vzor vestnosti in dolžnosti je postal telegrafist japonske brezžične postaje v Tomikiju. Pri velikem uničujočem potresu je ostal trdi dni brez pomoči, brez spanja in brez hrane v službi pri svojih aparatih. Te so močni potresni sunki hudo porušili, toda telegrafist jih je vselej popravil in je pošiljal po celem svetu poročila za poročilom, ključ mimoploveče ladje na pomoč, poročal verodostojno o škodah ter nenavadno mirno odgovarjal na vsa brezžična vprašanja. Šele ko mu je eden izmed neštevilnih močnih potresnih sunkov popolnoma uničil aparat, je zapustil svoje mesto in iskal rešitve.

Par besed o velikih številkah.

Le malokdo si more predstavljati, kaj pomeni milijon. — Petnajst tisoč let predstavlja komaj pol bilijona sekund. — Razlika med bankovci.

O številkah smo čuli že mnogo. Vkljub temu pa si moderni človek še vedno ne predstavlja razlike med milijonom in bilijonom in ob enem z brezmišelnimi izgovorjenimi besedama ne ve, da je bilijon milijonkrat večji kakor milijon, torej nekač v razmerju, kakor je dolžina od ljubljanske pošte do Zvezde napram oddaljenosti Ljubljane do Vladivostoka.

Znani matematik Šubert je v "Prostih uricah" podal prav zanimivo primerjavo obeh številčnih vrednosti. Evo je:

Zlasti v astronomiji je pomembno dejstvo, da je bilijon milijonov. Razdalja med planeti in solncem ali med planeti med seboj je različna, od najmanj 6 milijon km do nekaj sto milijonov.

Razlika najbližjih fiksnih zvezd od našega solca ali kateregakoli drugega člana našega solnčnega sistema pa varira med 5 milijoni in nekaj 100 bilijoni milj. Ker pa je med bilijonom in milijonom ista razlika, kakor med milijonom in enojko, so torej razdalje med našimi planeti uprav malenkostne, kakor je razdalja med nami in bližnjimi fiksnimi zvezdami.

Opazovalcu, ki bi nas gledal s Siriusa, bi se torej ne le naše sonce, marveč ves naš solnični sistem s planeti vred zdel le kakor kakšna majhna svetla točka, ravnotako, kakor vidimo mi Siriusa, ki je morda ena sama fiksna zvezda, morda pa tudi — ves sistem solca in njegovih planetov! Kajti razdalja dveh naših planetov je opazovalcu s Sirija ravnotako jasno razpoznavna, kakor dve točki, 1 milimeter druga od druge oddaljeni, če gledaš nanje z razdalja enega kilometra!

Razmerje med milijonom in bilijonom ti postane razumljiveje tudi, če si izračunaš, pa poteče n. pr. 1 milijon sekund v nekaj manj ko 2 tednih. Za bilijon sekund pa potrebuješ več ko 30.000 let. Ker je historična doba človeštva stara jedva 6000 let, in ker so znanstveniki mnenja, da je pračlovek iz Auzignaca, Neanderthala in Krapine živel pred največ 35.000 leti, torej človeštvo iz svojega predzgodovinske dobe pa do danes še ni doživelo pol bilijona sekund, zgodovinsko človeštvo pa manj kot četrt bilijona, kvečjemu petinko. Evo razlike med milijonom in bilijonom, ki je drugačna, ko če držiš v eni roki listič z napisom "1.000.000 Mk", v drugi pa listič z napisom "1.000.000.000.000 Mk".

Rusko-rumunski spor za Besarabijo in zlati zaklad.

Ko je Rumunija leta 1916 stopila v svetovno vojno in po kratkih prvih uspehih kmalu videla Mackenseno vojsko na svojih tleh, je rumunska vlada dala odpeljati svoj zlati zaklad v Moskvo in ga shranila v ruski državni banki. Po oktoberski revoluciji 1907 leta ga je zaplenila sovjetska vlada in porabila za kritje lastnih izdatkov, predvsem za rdečo armado. Leta 1919 je Rumunija, zagrabivši ugodni trenutek, ko je ležala nekakaj mogočna Rusija na tleh, anektirala Besarabijo in sedaj zahteva od SSSR, da prizna aneksijo in vrne zaplenjeno zlato. Podrobnosti naj določi v bližnji dobi na Dunaju se vršeca rusko-rumunska konferenca. Vlada SSSR stopji nasprotno na stališču, da ne samo, da Rumuniji ničesar nedolguje, temveč da je dolžnik Rumunija, ki si je z aneksijo Besarabije, ki je sovjetska vlada ni nikdar priznala, nakopala dolg, daleč presegaajoč vrednost nekdanjega njenega zlatega zaklada.

Kako pride fant do neveste.

Neveste je treba z ljubeznijo pridobiti, ali kupiti ali pa ukrasti in odvzeti. — Navade in običaji pri divjih narodih.

Poleg kupovanja nevest je bila navada ugrabljenja večših najbolj razširjena med primitivnimi narodi, ohranila pa se je tudi v kulturnejših dobah in do dandanes. Vešah je radi ugrabljenja dekleta ali žene prišlo celo do krvavih bitk med posameznimi plemeni in do vojen med celimi narodi. Ugrabljenje lepe Helene je bilo n. pr. povod trojanski vojni. Tudi pri južnih plemenih našega naroda je bilo ugrabljenje neveste večših vnavadi in se je na pr. v Črni gori ohranilo še do dandanes v narodnem poročnem običaju. Posamezni slučajji pravega, seveda sporazumnega ugrabljenja, se dogajajo kljub vsej kulturi od časa do časa v vseh evropskih državah. Kolikokrat čitamo v listih, da je ta ali oni romantično navdahnjeni kavalar odvedel svojo izvoljenko proti volji staršev in zbežal z njo v inozemstvo ali kamor že bo di.

Med narodi, ki stoje na primitivni stopnji kulture je ta stara navada danes še prav tako nova, kakor nekaj. Tako pripoveduje nek potopisec, da je na otoku v Nuhuroa pred par leti sam prisostvoval neki taki dogodbi. Nekega dne je v vasi, v kateri se je mudil, nenadoma izginilo neko deklet, ki bi se morda v par dneh potočilo z nekim domačinom. Vasčani so bili radi tega silno razburjeni, najbolj pa seveda nesrečni ženini, ki je bil za nevesto odšel njenemu očetu že precej ob brokov dogovorjene svote. V trenutku je bila vsa vas pokonci in razvilo se je zanimivo zborovanje, kako dobiti nazaj ugrabljeno deklet. Vaske babnice, ki so pri Kanaleh prav tako zvedave in kletpetave kaor pri nas, so takoj vedele, kdo je deklet odpeljal in kam. Vsed tega je zahtevala moška mladina vojno proti roparjevi vasi in njegovemu plemenu. Največji bojaželneži so že brusili sulice in pripravljali loke za pohod: toda zmagala je prevdarnost starejših, ki so se bali nizozemskega gubernerja, ki je strogo prepovedal vsak medsebojni bojni napad. Po daljšem posvetovanju so sklenili, da se napoti naslednjega dne zarana petorica dobro oboroženih krepkih fantov v roparjevo vasi in poizkusi dobiti deklet nazaj brez prelivanja krvi.

Naslednjega dne se je šel pred jutranjo zarjo napotila četica naših junakov na pot skozi gozdove; z njimi je šel tudi evropski potopisec. Previdno so se skriti med grmovjem, približali sovražni vasi in hiši, v kateri je bival ropar deklet ter jo obkolili. Skrili so se v grmovje in čakali. Ko je solnce pozlatilo trojično pokrajino, so se končno odprla vrata kočine, in izstopil je ropar. Pogledal je na vse strani in se potem zopet vrnil v bajto po ugrabljeno deklet, da jo odvede k vodi, kjer bi se morala po tamošnjem običaju skopati. Čez nekaj minut je res prišlo v njegovem spremstvu tudi deklet in nič slabega sluteč sta odokrakala oba k potoku, kjer so bili skriti mladji junaki. Ko sta se približala vodi, so ti nenadoma planili iz grmovja, zgrabili roparja, mu zamašili usta ter ga zvezali, deklet, ki je od strahu omedlelo, pa naložili na ramo in odnesli. Zvezanega roparja so našli sovaščani komaj naslednjega dne; bil je nezveste in so ga le s težavo spravili zopet k življenju. Sedaj je nastalo razburjenje tam in kmalu bi bilo prišlo zopet do vojne med obema plemenoma; pa vendar ni prišlo. Duhovi so se končno pomirili, vsaj za nekaj časa, dokler ni prišlo zopet do kakšnega novega spora.

Strah pred nizozemsko upravo dandanes navadno prepreči več, da je le malokdo ostal živ. Ker so bila ugrabljenja na dnevnem redu, je razumljivo, da so prebivalci otoka Nuhuroa, sosednjaka Nubupita in ostalih bližnjih otokov živeli neprestano v vojnem stanju. In vse to radi — ženske!

Čarugina tolpa je hotela pobegniti.

Zaenkrat se jih ne posrečilo, toda če ne bodo strogo razli nanje, bodo pobegnili prej ali slej. Tudi Čarugo so hoteli odvzeti po tajnem rovu.

Predrznost, zvitost in izurjenost Čaruginih pajdašev je nedvomno brez primere. Ni čudita torej, da so se takoj, ko je bila glasovita razbojniška tolpa aretirana in so bili odkriti njeni številni na rafiniran način izvršeni zločini, pojavili glasovi in sarah, da se bo neustrašenim zločincem morda posrečilo pobegniti iz ječe. In res bi vsi, ki so bili tega mišljenja, te dni kmalu prišli na svoj račun. Poskus pobega se je sicer zaenkrat ponesrečil, utegne uspeti pa drugič, ako se ne bo na Čarugo in njegove zaveznike strogo pazilo. Vsi znaki namreč kažejo, da se tudiji svobodni člani Čarugine tolpe na vse mogoče načine, da rešijo svoje hajduške tovariše iz ječe in jih tako odtegnejo strašni obsodbi.

Pobeg bi se imel izvršiti ponoči. Neki jetniški paznik je slišal sumljivo ropotanje in trkanje v celici, v kateri se nahaja v težkih okovih razbojnik Mato Krmpotič. Na dano znamenje je bila takoj zbrana vsa jetniška straža. Ko je močna straža odšla v celico, se ji je mudil nenavaden prizor. Krmpotič je stal ob oknu in ko so ga pozvali, da naj se jim približa, je stopal tako svobodno, kakor da bi sploh ne imel okovov. Stražniki so nato celico natančno preiskali in opazili v zidu tri precej velike luknje. Dve sta bili pri oknu, a tretja je vodila v sosedno celico, v kateri se nahaja razbojnik Prpic. Prva in tretja luknja je bila razkopana do polovice zida, a druga je bila že skoraj gotova. Krmpotič, človek silne energije, je odstranil opeko, v katero je bilo pritrjeno omrežje. Ko je dovršil to delo, je popolnoma zdrblil tudi omrežje. Toda zvesti pristaja Čaruge ni hotel ršiti samega sebe. Ko bi dovršil luknjo do Prpiceve celice, je nameraval priti od tu do sosednje Čarugine celice in tako rešiti tudi svojega poglavarja.

Druga dne po odkritju je bila takoj uvedena obširna preiskava, da se ugotovi, kje so dobili razbojniki orodje za poriranje zidu in pilo, s katero je Krmpotič prepilil svoje okove. Pri Krmpotiču so našli čisto navadno rezilo, s katerim si pač ni mogel prepiliti okovov. Zid je rušil z navadnimi žlicami. Krmpotič je namreč izurjen zidar in je dobro vedel, kako se da zid porušiti tudi na enostaven način. Pri preiskavi je Krmpotič izjavil, da je hotel obiskati svojo ženo in se nato zopet vrniti v ječo. Okove je pričel piliti zvečer in ko je prepilil srednjo verigo do polovice, jo je prisloni ob peč in raztrgal. Imel je namen skočiti na dvorišče in od tam odhiti v prosto naravo.

SPOR MED IRSKIMI ČETAMI IN VSTAŠI.

Dublin, Irsko, 25. marca. — V gorskem okraju Rossan se že več dni vrši pravcata vojna med irskimi vstaši in vladnimi četami. Vstaši so dobro zabarikadirani. Vladne čete imajo večje izgube kot pa oni.

Vladne čete aretirajo vsakega tujea, ki se pojavi v tamošnji okolici.

dve plemeni radi enega samega dekleta pobili medsebojno, tako, da je le malokdo ostal živ. Ker so bila ugrabljenja na dnevnem redu, je razumljivo, da so prebivalci otoka Nuhuroa, sosednjaka Nubupita in ostalih bližnjih otokov živeli neprestano v vojnem stanju. In vse to radi — ženske!

Da se omoži Otilija ...

Jean Bonot.

Gospa Lepreuxova se je vsa zmedena vrnila s trga. Bila je nagle jeze in vladala vsa hišo, vsakdo v njej je plesal, kot je ona hotela, od deklet Evalije do starega očeta in mlade Odilije, dolge trske z zakriviljenim nosom, do poglavja hiše brezizraznega in dobrodušnega malega meščana.

Ko se je bila družina zbrala v jedilnici, je začela gospa Lepreuxova.

— Odilija, izredna prilika se ti mudi; zagrabimo jo kar za las. Pustite mi, da vse uredim, bodite poslušni in v treh mesecih, morda celo prej, bo naše dete imenito preskrbljeno. Mladi mož, ki sem ga izbrala, je na vsak način imeniten; odini je, ki ga moremo pritegniti k svojem ognjišču, ne da bi dali klepetuljam v obližju prilike, da nas vlečejo po zobeh.

— Kdo je ta izborna partija? je plaho vprašal soprog.

— Ali še nisi uganil?

— Priznati moram, da ne, moja draga.

— Pri tebi se prav ničemur ne čudim več! ... Ali ne veš, Artur, da je stari doktor Legay zapustil svoje bolnike in bo skrbel osedaj naprej samo še za svoje zajce in kokoši, in je prepustil svoje kliente mlademu pariškemu tovarišu, doktorju Oskarju Pepinotu.

— Gotovo da, draga ...

— No torej, gospod Pepinot je prišel danes zjutraj, kot sem zvedela na trgu. Ne izgubimo minute, začnimo takoj z ofenzivo in uspeh bo zagotovljen.

— Kaj pa pričakuješ od mene, Celestina?

— Zahtevam od tebe samo, da se vedeš korektno, da me nikoli ne oviraš, temveč mi vedno pomagaš. Mislim, da to ne presega tvojih moči? Ti pa, Odilija, dete moje, boš oblekla zeleno obleko, si popravila lase in se lahno napudra.

— Da, mama.

— In jaz, se je vznemirjal stari oče, na kak način pa bi jaz mogel pomagati pri tvojih načrtih?

— Ti, papa, danes ne boš kosil; takoj se boš ulegel v posteljo, kajti bolan si.

— Moram ti priznati, Celestina, da sem zdrav kot riba v vodi.

— Kaj zato! Sedaj greš v posteljo, ti pravim, in tožiti moraš, da te želodec boli. Za enkrat boš dobival bolniško hrano ...

Zvečer je prišel dr. Pepinot, ki ga je bila dala poklicati go. Lepreuxova. Preiskal je starca, mu trkal po vsem telesu in mu dovolil malo mleka, zelenjadne juhe, rezancev in češpelj. Ko je pa odhajal, je zapazil slučajno (?) skozi napol odprta vrata Odilijo, ki je vezla pod rožnatim senčnikom, oblečena v zeleno obleko, frizirana, lepo napravljena, napudra: tako da je napravila skoraj prikladen utis.

Gospa Lepreuxova je spremila zdravnika do hišnega praga mu stisnila trideset frankov v roko in mu zasepetala:

— Zelo smo vznemirjeni radi ubogega starega očeta. Radi zdravniške pomoči, prosim, pridite spet jutri, gospod doktor.

Oskar Pepinot je spet prišel ob zahtevani uri ... in enako naslednje dni. Neki dan se je vračal od svojih popoldanskih obiskov in šel še nazadnje k Lepreuxovim. Pridržali so ga k večerji.

Stari oče je bil vstal. Jedel je za tri. Nato so pili kavo v salonu in Odilija se je usedla h klavirju. Bilo je res lepo. Dva dni pozneje je dobila kuharica na povelje svoje gospodarice krče v trebuhu ... in se ulegla. Poklicali so zdravnika. Štirikrat je obiskal bolnico.

Nato je prišla vrsta na Arturja, ki ga je silen glavobol prisilil, da se cel teden ni ganil iz svoje sobe. Celo gospa Lepreuxova se je sama žrtvovala dva dni, pričakujoč, da spet zbolí ded. Poklical so tudi mladega zdravnika za slučajne goste, kot sta bila na primer bratranec Chalumeau in teta Valerija.

Skratka, ni pretleko osemindeset ur, da ne bi bili doktorja Pepinota poklicali k Lepreuxovim.

Tako se je čez nekaj časa tako zelo navadil na to hišo, da je mimo grede stopil v njo, ne da bi ga bili zahtevali. In njegov obisk mu je bil plačan, pogosto je celo dobil hrano.

— To ni izgubljen denar, si je mislila gospa Lepreuxova; Odilija ga bo spet našla! ...

Neki dne se je v malem mestu raznesla novica, da se bo novi zdravnik kmalu oženil. Pri tej vesti je bila Celestina vsa iz sebe, objela je Odilijo, kupila pipo Arturju in stareu za šest grošev tobaka za noslanje. Njen načrt se je posrečil, zmagala je! Samo počakati je bilo še treba, da se doktor izjavi.

Ko je one dni enkrat prišel doktor v kavarno, ga je vprašal eden prijatelj: — Ali res, Pepinot, da si se zavrnil v Odilijo Lepreuxovo? — Kaj ti pride na misel? mu je odgovoril mladi mož, saj nisem tako neumen, da bi ubil kokoš, ki mi leže zlata jajca ... s tem, da poročim gospodično Odilijo, ki je mimogrede omenjeno grda kot smrtni greh, igra klavir kot mačka in se oblači kot opica! Izgubil bi približno dvajset tisoč frankov letno!

Verjamem, da tega nihče ni povedel gospe Lepreuxovi ... Vem, da je, ko je zvedela, da se je zaročil doktor Pepinot s krasno Parižanko ... siroto, padla uboga žena v omedlevalo in resno zbolela to pot, toda poslala je po zdravnika v sosednje mesto.

Gospa Lepreuxova je imela zlatenico.

(Prevel B.)

Umetno meso.

V Pragi se ustanavlja velika delniška družba za proizvajanje umetnega mesa iz pšenice, ječmena in rži. To umetno meso je izumil Čeh Franjo Spjevaka, ki je bil 20 let nameščen v dunajskem prehranjevalnem uradu. Tam je ustanovil tudi lastno tovarno za proizvajanje raznih jedilnih surogatov. Novo umetno meso, za katero je prijavil patent že pri vseh državah, ima po mnenju čeških in avstrijskih strokovnjakov vse lastnosti pravega mesa in se more pripraviti na vse načine, kot pravo meso. Tudi okus je izredno sličen okusu pravega mesa. Kar pa je najglavnejše, meso bo za 60 odstotkov cenejše nego pravo živalsko meso. Novo meso, ki se bo nazivalo "Masson", je posebno velikega pomena za prehrano bolnikov, ker je lažje prebavljivo. Možno ga bo tudi konzervirati.

Mož — kača.

V Parizu je te dni umrl človek, ki je bil umetnik posebne vrste, Sedem let star je videl v svojem rojstnem kraju spretnega akrobata, ki je predvajal pred vaškimi zivali nekaj težjih gimnastičnih vaj. To ga je navdušilo, da se je tudi sam začel baviti v prekuovanju in je dosegel v tem poklicu toliko popolnost, da je svoje telo zvijal kakor kača. Nato se je dal angažirati ter je nastopal v cirkuših pod imenom mož-kača. V tem svojstvu je prepotoval ves svet in tudi obogatel. Ker pa je real imenitno zapravljati, je kmalu prišel ob vse premoženje. In tako je prodal nekemu pariškemu znanstvenemu društvu svoje kosti, da jih po smrti preišče. Zdravniki so ga res skuhalii in zložili kosti ter ugotovili, da se je znanstveno društvo s kupčijo opeharilo. Njegove kosti so namreč bile docela normalne. Zvijanje je prihajalo od velike prožnosti izurjenih mišic.

V smrt radi redukcije.

V Somboru se je ustrelil ruski zdravnik dr. Aleksander Witman, ki je bil nameščen pri jugoslovanski armadi kot kontraktualni zdravnik. Bil je reduciran ter je moral s 1. marecem zapustiti svoje službeno mesto.

Dve koncertni točki.

Branislav Nušič.

Preteklo je deset minut preko devetih, a koncert, ki bi ga moral otvoriti s svojim predavanjem, je bil napovedan točno ob devetih. Jaz pa sem še vedno sedel pri brivcu z namiljenim levim licem.

— Požurite se, požurite! — sem zaklical briven, ki mi je ravno pričel pripovedovati, kako izbornice se je zabaval na natakarskem plesu.

— Požurite se! — sem ponovil že bolj obupno in pomislil na zadrego prireditvenega odbora, ki mora tako dolgo čakati na prvo točko programa.

Ko sem se naposled rešil briveca in dospel na cesto, sem začel korakati s hitrostjo šestih kilometrov na uro. Devet in dvajset minut je že bilo, a jaz, prva točka programa, sem še vedno korakal po terajah; publika je nestrpno pričakovala začetka in prireditveni odbor je zasedel ure telefona v bližini "Moskve" ter preklel že celo uro naročnikov, ne da bi me našel.

Dospel sem končno tudi pred "Moskvo", toda treba se je bilo še dvigniti. Klub, v katerem bi moral predavati se je nahajal v drugem nadstropju. Če dirjam navzgor po stopnicah, bom zasopljeno in mi ne bo mogoče takoj sestiti na katedro. Lift je še vedno vozil posetnike in kdo ve, koliko časa bi moral čakati, da bi prišel na vrsto.

V tem trenutku mi je padla na um srečna misel, da se nahaja poleg nasprotnih stopnic v nasprotni ulici in en lift. Požuril sem se naglo na nasprotno stran.

Lift je bil v parterju in tudi publike ni bilo; situacija je rešena sem si mislil. Pred liftom je čakal samo neka prijetna dekolorirana dama s fanatično frizuro in nestrpno stopicala.

— Želite tudi vi gori? — Da! — V drugo nadstropje? — Da na koncert! — Pomagal sem ji, da je stopila v lift, sam pa sem odšel, da poiščem nikola, ki se v takih slučajih navadno ne more najti. Zaposel je bil gotovo tudi on na sprednji strani.

Vrnil sem se in sedel k gospej v lift, da skupno počakava pikola; Postajala sva nestrpna, toda pikola ni hotelo biti. Pogledala je na uro gospa, pogledal sem jaz, njen obraz se je skremžil od obupa, moj obraz se je skremžil od obupa, pikola pa še vedno ni bilo.

— Ne bi li mogla sama dvigniti lifta? — je vprašala gospa.

— Seveda; mogla bi! — in zaprl sem vrata, potegnul za konopec in lift se je pričel dvigati, prijetno kakor balon.

Gospej je odleglo, odleglo pa je tudi meni. Pričela sva se celo pogovarjati.

— Vi gréste tudi na koncert? — Da, toda zakasnili sem se in moja točka je druga na programu.

— Sonata št. 6, solo na klavirju? — Da! — Veseli me! — in zadovoljna je bila, da se tudi prva točka zakasnila.

Tako sva se predstavila drug drugemu in dospela do prvega nadstropja; lift se je elegantno dvigal in nosil dve koncertni točki, ki ju je publika, nestrpno pričakovala, odbor pa obupaval.

Dospela sva do drugega nadstropja in takrat me je nenadoma prešinila neprijetna in porazna misel.

Nisem vedel kako se zaustavi lift in kaj je treba storiti, da se ustavi v drugem nadstropju; vse kar sem znal je bilo to, da sem se pet potegnul za vrvi.

Pomagalo ni nič; prešla sva že polovica vrat, lift se je še vedno dvigal. Prišel sem pritiskati na razne kljuke, vleči za vrvi — nič ni pomagalo. Lift je mirno in elegantno zapustil tudi drugo nadstropje in komaj enkrat je tuč gospa zapazila, da potujeva prvi soko.

— Vi ne znate ustaviti lifta? — No.

po vratih; nazadnje je trudna in izmučena sedla na sedišče, ki ni ravno pripravno za odpočitek in se vdala v usodo. Prenočiti je hotela tako in počakati drugega dne, ali ...

— Torej jo je vendar nekdo rešil? — je vzkliknila gospa Sonata. Čakajte. Króg polnoči je začela, da se približujejo neki koraki lišček, v kateri je bila zaprta. Obudila se ji je znova nada in pričela je znova točli po vratih. In res, prišel je čuvaj in — odprl vrata ...

— Na, hvala bogu! — je vzkliknila gospa, kakor da je tudi ona že ešena.

— Čakajte, vendar. Čuvaj je stopil na vrata in pričel popovko strogo izpraševati, ne da bi jo pustil ven: "Kdo ste in kaj delate tu?" Povedala mu je vse, toda ni ji hotel verjeti: "To je vse izmišljeno; ti si kaka postopačka!" — je rekel čuvaj in dostavil: "Zamislila si si celo, da se vrata odprejo ne dajo odpreti. Čakaj, da ti pokažem!" In čuvaj je vstopil ter zaprl za seboj vrata, pa ji je hotel dokazati, da je lagala, je sam na največje presenečenje opazil, da se vrata res ne dajo odpreti in tako sta bila sedaj zaprta oba, popovka in čuvaj.

— Joj! — je vzkliknila tedi popova žena, toda pomoči ni bilo. Tolekel je čuvaj s pestjo po vratih, a rešitve ni bilo, in hote ali nehot, ostala sta popova žena in čuvaj celo noč skupaj zaprta.

— Pa ne, da bi tudi midva morala tu ostati do jutra — je vzkliknila druga točka programa.

— Popova žena je vzdihovala in obupovala; kaj poreče pop, ko bo izvedel, da je prebila celo noč s čuvajem v kleti pod stropom.

— Saj vendar nista bila pod stropom — je popravila gospa Sonata.

— Seveda ne, pardon, midva sva pod stropom.

— Res je, res, mož in svet — se je prestrašila ponovno druga točka programa.

— Čuvaj pa je tolažil popovko: "Tako je na zemlji; tudi če prebijeva to noč skupaj, kakor dva mala nedolžna otročička, svet bo vseeno govoril in pop bo vseeno sumil."

— Seveda! — je vzkliknila bojestno gospa.

— In zato — je nadaljeval čuvaj — nima smisla biti otrok. Ko bo svet že tako in tako lajal in pop tako in tako sumil, stori rajše tako, da ti vsaj ne bo žal.

— Ne — se je pričela razburjati druga točka programa.

— Tako je čuvaj ponavljal popovki svoje tolažbe, dokler tudi sama ni uvidela, da ima prav in je rekla: "Resnico govoriš!"

— Moj bog, ne bo še kmalu rešitve? — je pričela zopet tarmati gospa Sonata.

— In tako sta čuvaj in popova žena ostali del noči zamenjala obup s prijetnimi trenutki.

— Bo li kmalu kdo prišel? — je dvignila glas gospa.

— Čuvaj je imel prav in popova žena je tudi imela prav.

— In čuvaj je rekel popovi ženi: "Ko bo svet tako in tako lajal in bo pop tako in tako sumil, stori ..."

— Ali, gospod ...

— To ste mi že trikrat ponovili, gospod ... in hotela je nadaljevati, toda v trenutku je obmolnila. Od spodaj, kakor nekje iz klef, so se čuli temni zvoki valčka.

Gospa je prebledela.

— Koncert je že končal in pričel je ples, midva pa še vedno v iva tu!

— Mislite zares, da bova še dolgo tako visela?

— Gotovo; lifta mihče več ne rabijo; pozabili so na naju.

— Toda za božjo voljo, kaj naj počneva?

— In čuvaj je rekel popovi ženi: ...

— A veste, kaj je popova žena eksl čuvajur?

— Vem! — in namiselnica se je dražestno ljubezno.

Nehote in nevede sem iztegnil proti njej roko in našel njeno toplo ročico, ki bi mi jo preje nistala; vsaj mi je bilo čisto št. 6.

— Ksuzalo mi je že odtegniti, toda ...

Osel.

Nekega dne se je obrnil osel k človeku in vprašal.

"Zakaj me zaničuješ? Zakaj imenuješ ravno mene — osel?"

Človek je pomislil in odgovoril: "Ne moreš oporekati, da ravnáš v mnogih rečeh neumneje kakor druge živali. Le poglej n. pr. svojo hrano! Mar ni dovolj tečnejših, vonjavejših in okusnejših zelišč v naravi, nego je osat? Toda ni žreš ravno osat."

Osel si je vzel te besede k srcu in je takoj za zajutrek pohrustal najlepši rožni grm.

Slučajno je prišel mimo lisjak in ga je videl.

"Dobro jutro, osel!" mu je zaklicel, "in dober tek!"

Osel se je užaljen okrenil: "Jaz nisem osel ... ošli žro osat ... jaz pa zajtrkujem rože!"

Lisjak ga je dolgo ogledoval. "In ti teknejo — rože?" je vprašal končno.

"Nak!" je priznal resnicoljubni osel.

"Osat pa ti je teknil! Čemu si torej pustil osat?"

"Ker so ljudje rekli: le osli žro osat," je vzdihnil osel. "Trdijo, da so rože mnogo odličnejša hrana ..."

Tedaj se je lisjak od smeha prekopicnil.

"O ti norec!" je vzkliknil, "in zato nočeš biti več osel! Mar ne veš, da je dvakratni in trikratni osel tisti, ki opušta ono, kar mu je všeč, samo zato, ker se zdi ljudem zanič?"

Tedaj se je osel vrnil k priljubljenemu osatu. In poslej se čuti pri svoj hrani srečnejšega in zadovoljnejšega nego katerikoli človek.

Hela Hofman.

AMENDMENT PROTI DELU OTROK.

Washington, D. C., 26. marca. Danes se je kongres ugodno izrazil o amendmentu, ki se tiče dela otrok. Kongres bo imel pravico prepovedati delodajalcem sprejeti na delo osebo, ki še ni dovršila osemnajstega leta. Kljub temu, da je proti temu velika opozicija, bo amendment brez dvoma sprejet.

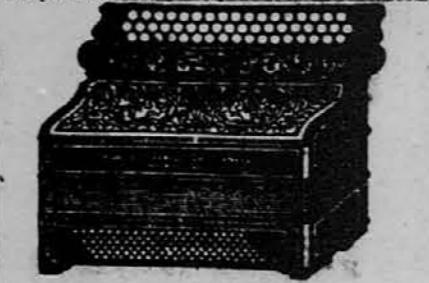
ZAHVALA IN PRIPOROČILO.

Spodaj podpisana se zahvaljuje in tvrdi Frank Sakser State Bank 82 Cortlandt St., New York, N. Y., ki mi je preskrbel denar iz starega kraja, ker sem hšo tam prodala. Torej priporočam rojakom po širni Ameriki, kjer ima kaj dobiti iz starega kraja, ali pa če ima kaj kje za poslati, naj se obrne na zgoraj omenjeno tvrdko, ker bo prav pošteno postrežen in zadovoljen.

Pozdrav vsem prijateljem in znancem.

Franciška Prestopnik-Kastelic, Martin, Pa., 25. marca 1924. P. O. Box 21.

ITALIJSKE HARMONIKE.

MI izdelujemo in importiramo različne prvo vrstne ročne napravljene ITALIJSKE HARMONIKE, najbolje na svetu. Deset let garancije. Naše cene so nižje kot drugih izdelovalcev. Brezplačen pouk v igranju kupcem. Pišite po BREZPLAČNO cenik. RUATTA SERENELLI & CO. 17 Bule Island Ave. Dept. 43, Chicago, Ill.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste v njih postrežbo zadovoljni, da oglašite v listu "Glas Naroda". S tem boste ustregli vsem

Uprava "Glas Naroda"

POSOJILA NA NEPREMIČNINE

Naši rojaki lahko dobijo pri nas prvi mortgage na hiše in posestva v New Yorku in Brooklynu.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street
New York

ALI JIH ŽE IMATE? NOVE REKORDE

KVARTET POJE GLASBENO DR. LJUBLJANE:	
24015 (Glaganska sirota, (Slaba sveda je brifala, (O) ta soldaški boben —	.75
24001 (Pod oknom, (Pri zibel —	.75
24002 (Naž mabek, (Po celi vasi lučke ni —	.75
24003 (Jadransko morje, (Golob sveda je brifala, (O) ta soldaški boben —	.75
24007 (Prav lepo mi poje črni kos, (Ko pridem na sred vasi —	.75
24009 (Pogled v nedolžno oko, (Raztanak Hraboslav —	.75
14016 (Pozdrav iz Gorenjskega, Val, (Mariborski valcer, Valček, (Godba) —	.75
24013 (Miramarska, Mazurka, (Ohioška krasotica, Marš, (Godba) —	.75
24014 (Sleški valček, Valček, (Slovenska četvorka, Marš, (Godba) —	.75
A10140 (Josefina polka, Godba, (Štaberle polka, Godba, —	.75
A10090 (Ne zapusti, Valček, (Vesni Tirolski, Valček, —	.75
A10093 (Vedno sveža, Šotič, (Lepa Alti, Valček, —	.75
SAMOSPEVI IZ LJUBLJANSKE OPERE:	
24005 (Sezidal sem si vinski hram, (Podoknica, —	.75
24006 (O te ženske, (Ljubljanski postrežek, —	.75
24010 (Oj slata vinska kaplja ti, (Izbrilimo te, —	.75
KOMIČNE PRIPRAVEDKE:	
24004 (Makó je krjavelj hudica presekal (Krvavelj na siemenicah, —	.75
24011 (Leginarji, —	.75
24012 (Osel in bog, (Jože s Polan za pričo not dan, .75	

KRASNA POZLACENA URA z 21 KAMNI SAMO \$10.95

ZASTONJ FOTOGRAFIČNI APARAT ZASTONJ

Take prilike niste še nikdar imeli kot jo imate tukaj. To krasno pozlaceno uro železnikega uzorca z 21 kamni lahko dobite od nas za samo \$10.95, poleg tega vam pa damo POVSERNO ZASTONJ kot dragoceno darilo fotografirano East Kodak Camera, vredno \$3.00.

Ura je pozlacena, krasno enravna, ima prvo vrstno 21-kamensko kolese, močno pero in patentiran regulator za pravilno določanje časa. Teh ur se poslužujejo vsi železniki, uslužbenec cestnih železnic, farmerji in obrtniki, kajti te ure so močne ter so vedno najboljše iz casovneži. Ta ura je vredna najmanj \$25.00, toda za gotov čas jo nudimo po posebni razprodajni ceni za \$10.95 poleg tega pa damo še kot BREZPLAČNO DARILO fotografirani aparat.

Ce tudi že imate uro, je vseeno, kajti lahko naročite to ter jo prodate z dobičkom komu drugemu, fotografirani aparat bo pa ostal vam POVSERNO BREZPLAČNO. To je krasna močna, pripravna in praktična kamefa, s katero lahko vsakdo brez prejšnje izkušnje operira: vsaka vzeta slika je dobra in popolna.

Ce vam v slučaju ne zadovoljstva vrnete vse tekom desetih dni po pošti zavarovano, vam bomo vrnil denar.

Ne pošiljajte denarja vneprej. Samo ta oglaš izrežite ter ga nam pošljite znoter 50 centi za poštino in pošiljane stroške, za blago boste pa plačali \$10.95, ko ga boste dobili na dom. Hitite in naročite danes.

GRAND NOVELTY COMPANY
1723 N. Kedzie Ave. Dept. 5608 Chicago, Ill.

Velika noč

velik praznik krščanskega sveta se približuje.

Star in lep običaj našega izseljenega naroda je, da se o priliki tega praznika spominja svojih v stari domovini s manjšim ali večjim denarnim darom.

Mi se potrudimo, da pridejo denarne pošiljatve, namenjene za Velikonočna darila, pravčasno v roke dotičnikov.

VELIKONOČNE DENARNE POŠILJATVE

bodo tedaj pri nas izvršene z znano brzi in točnostjo našega zavoda.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York, N. Y.
GLAVNO ZASTOPSTVO JADEANSKE BANKE

GOLŠA

Golše vseh oblik se sedaj uspešno zdravijo brez noža, bolnišnice, bolečine ali neugodnosti potom razkritja evropske znanstvenika, člana Mardol Laboratory, odobreno po največjih svetovnih zdravnikih. Na stolne zahvalnih pism dnevno. Ne izgubite upanja. Če so se vsa zdravila izjavila, pišite na brezplačno knjižico, ki vas bo poučila o vsaki obliki golše in uspešnem zdravljenju. Stalo vas ne bo nič. Pišite danes — čakali je nevarno.

MARDOL LABORATORY, Dept. 1181
1723 N. Kedzie Ave., Chicago, Ill.

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR
za leto 1924

V ZALOGI GA IMAMO ŠE SAMO PAR STO IZTISOV.

Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči, da ne bo propozno.

Cena 40 centov. Za Jugoslavijo je ista cena.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street New York

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAŠ VEČJI SLOVENSKI OŠEVNIK V KDR DEJAVAR

NESREČNA LJUBEZEN

H. N. — Za "Glas Naroda" poslovenil J. T.

14

(Nadaljevanje.)

— Da, tako bo in nič drugače, — je zamrmral slednjič. — Tako se mora zgoditi.

Zdelo se mu je, da je slika mladega dekleta izpregovorila in da mu sepeva ljubeznive, tolažilne besede.

V klet ni bilo še nikogar.

Alahoma se je odločil in vstal.

Knez Sobolej je šel osebno k generalu Trochu ter ga prosil, naj izpusti štiri angleške častniške poročevalce, katere je bil prejšnjega večera rešil pred podivjano ljudsko množico. General je takoj ugodil njegovi prošnji. Uro pozneje so bili že vsi štirje njegovi gosti, in Sobolej je zapovedal svojim služabnikom, da jim morajo izborno postreči.

Pozorno je motril vse štiri in konečno vprašal:

Kateremu gospodov naj izročim to listino?

Ko se je eden njih naglo priklonil ter rekel, da njemu, je izpreleteli lahki nasmešek Rusov obraz. Magdalenin oče je bil velik eleganten človek temne brade. Nekaj posebnega so bile njegove duhovite oči. Kljub temu, da je bil oblečen precej ponošeno, je z vsako najmanjšo kretnjo izdajal velikega kavalirja.

— Prošim vas, stopite za trenutek v sosednjo sobo.

Ko so se zaprla za njima vrata, je potegnil knez Sobolej iz žepa njegovo listino.

Takaj je vaša lista, gospod Dern-Gropen in tukaj je še nekaj papirjev, katere sem bil odstranil iz nje, predno sem gospodu generalu Trochu dokazal, da ste vi in vaši tovariši nedolžni.

Sovražni častnik je prebledel ter parkrat v veliki zadregi zajecal:

— Moj knez! Dragi knez!

Sobolej je stopil tik njega ter šepetaje govoril:

— S temi listki vračam vam in vašim gospodom tovarišem še drugič življenje. Storiš bom pa še več. V par dneh boste lahko neovirano odpotovali. Vaš prijatelj sem in vam bom pomagal z vsemi svojimi močmi.

Gropen je krepko stisnil ponudeno desnico.

— Kako naj vam vse to povrnem? Kako naj se vam zahvalim? Sobolej je odkimal. Uprl je svoj pogled v oči sovražnega častnika in ga gledal tako prosiče kot gleda otrok ljubljeno mater.

— Vem, da je moje delo vredno plačila in vsled tega plačila ne bom zavračal. Baš nasprotno. Plačilo zahtevam. Na svetu so vsakršni ljudje, in jaz sem eden najbolj čudnih. Ali veste, kdo sem, gospod — gospod kapitan?

Častnik mu je segel v besedo:

— Jaz sem ritmojster huzarskega polka, Dern-Gropen.

— Torej me poznate, gospod ritmojster. — Česar pa še ne veste, vam bom v par besedah razložil. Jaz sem rodom Rus, silno sem bogat, pri vsem tem sem pa ubog, zapuščen človek. Nikdar me ni še nihče ljubil, nikdar se ni bil nihče moj prijatelj, nimam družine, nimam domovine. Moje sreče in moja duša pa hrepenita po prijaznem domu. Jaz sem vam dvakrat daroval življenje in v zameno za to uslugo vas prosim, da postanete vi moj brat. Bodite moj prijatelj, dajte mi kot v svoji hiši. V vaši listnici sem videl več slik, iz česar sklepam, da ste poročeni. Dam vam vse svoje premoženje, ves svoj denar, vse svoje neizmerno bogastvo, le brat mi bodite in mi otvorite na stečaj vrata svoje hiše. Če boste storili to, sem trdno prepričan, da vas bo Bog blagoslovil in da vas bo blagoslavljalva moja mati, katere se le medlo spominjam.

Gropen je stal nekaj časa kot da bi bil v tla ukovan. Sprva ni razumel čudne knezove prošnje. Knezov glas je bil pa tako mehak, tako tožljiv in tako prosič, da mu je segel do srca.

Razkrill je roke in silovito objel nakaženega Danijela.

— Moj brat in moj prijatelj, — je rekel. — Ta ura je podala mojemu domu dragega in ljubelega družinskega člana. Bodite pozdravljeni! Boste videli, kako zna družina nagraditi človeka, ki je rešil njenega očeta.

Stisnila sta si desnice.

Knezu Soboleju se je zdelo, da se mu je odvalil velik kamen s srca, in prvič v življenju je svobodno zadihal.

VIII.

Minilo je štirinajst let izza nemško-francoske vojne. Bilo je za časa velikih vojaških vstaj.

Po gozličku sta jahala dva vojaka. Prvi je bil visok eleganten mož, nekoliko blaziranega obraza, v uniformi ulanškega gardnega častnika. V mali razdalji za njim je jezdit narednik. Ves gozd je bil prepojen z omamljivim vzduhom.

Častnik je imel povelje dobiti v sosednji vasi dovolj stanovanj za svoje tovariše in za moštvo.

Častnik grof Lonen se je na obronku gozda obrnil k svojemu spremljevalcu rekoč:

— Vas Javor je blizu. Se že vidijo prve hiše. Iz vseh dimnikov se kadil.

Narednik je pokorno prikimal ter vzpodbodel konja. Njuni prihod je povzročil v vasi precej vrvenja. Otroci so takali semtertja, dekleta so škrtlele izza vrat, moški so ugibali, kateri polk se nudi v bližini.

Grof Lonen se je ustavil pred dvonadstropno hišo ter vprašal mladega dekleta, kje je župan.

Dekle je odhitelo v vežo, in pet minut pozneje sta že sedela župan in Lonen pri mizi v živahnem pogovoru.

Lonen je biležil, koliko prostora je v tej in koliko v oni hiši, kam bi se dalo spraviti konje in kam moštvo.

Župan mu je povedal, da je v bližini tudi precej velika graščina, kjer imajo brez dvoma dovolj prostora za častnike.

Krog polosnih zjutraj je odjahal grof proti gradu Tabor. Od župana je po ovinkih izvedel, da je v gradu več deklit, in grofu je bilo žal, ker prihaja tako zgodaj, kajti po njegovem mnenju ni smela nobena elegantna dama vstati bolj zgodaj kot ob enajstih. Vsled tega je jahal nekoliko po okolici, hoteč se zamuditi najkasneje do deseti.

V glavi si je izsilikal, kakšen prizor se bo nudil njegovim očem. Vsi bodo sedeli na terasi in zajtrkovali. Bivši dragonski častnik lastnik Tabora, plemenitaš Kiras bo najbrže v naslonjaču, poleg njega bo počivalo par dovskih psov, domača hčerka v beli obleki, po pa nabirala evetlice po trati.

(Dalje prihajajo...)

Izpred mariborske porote.

Obsodba na smrt.

Pod predsedstvom predsednika okrožnega sodišča dvornega svetnika dr. Toplaka se je dne 3. marca pričelo prvo letošnje porotno zasedanje.

Na obtožni klepi je sedel 49letni že predkaznovani Štefan Gaber iz Tešanovec v Prekmurju. Obtožen je, da je dne 20. avgusta minulnega leta svojo taššo Hano Čopot vrgel v vodnjak, kjer je utonila. Po izpovedbah številnih prič se je ugotovilo, da je v hiši vladal večen prepir, ker sta obtoženova žena in njegova tašša s posestvalci vsaka polovico posestva, on pa pravzaprav ni bil posestnik. Umorjena oziroma utopljena je še dva dni pred svojimi tragičnim koncem pri sosedovih pravila, da se je videla v sanjah svoji krvavo in je z ozirom na preprije zeta izjavila, da te sanje nič dobrega ne pomenijo.

Obtožence je ves čas tajil, prišel pa je v svojim zagovorom v naprotje. Sosumljena je tudi njegova žena, proti kateri pa se je protisklavila ustavila. Gaber je služil kot četovodja pri S3. pešpolku in je bil tudi poskusni ogrski orožnik. Ostani se je sam najbolj, da je, še predno je bil aretiran, najel svojega zagovornika.

Ker so porotniki seglasno potrdili vprašanje na umor, je bil Gaber obsodjen na smrt. Na ponovno vprašanje državnega pravdnika dr. Grasslaja, ki mu je prigovarjal, naj vsaj sedaj prizna resnico, ker je mogoče, da se mu smrtna kazen spremeni, je obtoženec priznal umor in sprejel obsodbo.

Umor v Ptuj.

Porota je razpravljala dne 4. marca m. o. znanem umoru v Dravski ulici v Ptuj, ki je svojega povzročitelja tamkaj veliko senzacijo. 42letni posestnik Lavrene Drevensček je takrat pri belem dnevu na zverinski način zaklal svojo ženo Rožo, ki je imela v zakonskem življenju že tako ves čas pravi pekel. Drevensček je tip skrajno posuvskega človeka. Delomržen, vdan alkoholu, togoten in surov, ni mogel trpeti nikogar pri hiši. Preganil je najprej svojega najstarejšega sina Franca, nato pa še hčerko Ivano. Ženo Rožo pa je bila njegova prava užinja, vendar je kljub temu praprežljivo prenašala vse bolesti in lepo skrbel za svojo dečo ter pomagala pridno svojemu možu pri delu, tako da se je posestvo-lepo razvijalo. A vse skupaj ni nič pomagalo. Moč je postopal z njo tako brutalno, da se je morala povolno zateči k svojim sorodnikom ali sosedom, končno pa se je prebela k svojemu sinu v Zagreb in vlekla težbo za ločitev zakona. Po njenem odhodu se je Drevensček izrazil: "Samo enkrat mi bo prišla pred oči, potem pa nikdar več!" Vsi spravi poskusi pred okrajnim sodiščem v Ptuj, so bili brezuspešni, ker Roža ni mogla pristati na to, da bi se vrnila na skupni dom, ker ji je mož opetovano grozil, da jo bo ubil. Dne 7. novembra 1923 je prišla s svojim sinom Francetom Kovačičem in sestro Marijo Jurgečovo v pisarno dvetnika dr. Salamuna v Ptuj, ki je načel vprašanje sporazumne ločitve zakona. Ker pa je Drevensček odurno zavračal, da bi dal ločeni ženi kako premoženje, se je Roža Drevensček na tilnem poslovi la od odvornika in se podala proti svojemu novemu domu. Moč pa je odšel takoj za njo in jo dohitel v Dravski ulici, kjer jo je zgrabil in stralovito razmesaril z nožem. Nesrečnica je imela 16 ran, ki so bile skoro vse smrtne. Porotniki so vprašanje hudodelstva umora zanikali, potrdili pa uboj, nakar je sodni dvor prisodil Drevensčku 10 let težke ječe.

Umor v Čentibskem gozdu (Prekmurje.)

V Čentibskem gozdu, ki je skupna last nekaj posestnikov, so dne 16. novembra 1923 lastniki sekali drva. Med udeleženci je bil tudi Vendel Fehér, 58letni posestnik iz Čentibe. Že pred poldnem je prišel domov ter odšel po koslu v gorice, kjer je imel spravljeno svoje vino. Okrog dveh popoldne pa se je zopet vrnil in postavil steklenico na mizo, rekoč: "Pijte, jaz motam v gozd, ravno sedaj je šel tudi Mihael Vid in bo gotovo zopet pokradel moja drva." Fehér je odhitel nato v gozd in se od takrat ni več vrnil. Njegova žena Katarina ni slutila ničesar hudega, ker je imel Fehér navado, da je ostal, če je šel v gorice, vedno čez noč tam. Drugo jutro pa so ga našli posestniki na svoje veliko začudenje mrtvega v gozdu. Na njem ni bilo opaziti nobenih poškodb, po mnenju sodnih izvedencev pa je dobil sile udarec proti desni strani čela, vsled česar je nastopilo krvavljenje možganov in smrt. Da se udarec ni poznal na zunanji del, je pripisoval temu, da je bil Fehér pokrit z močno in trdno čepico. Umora je bil osumljen Mihael Vid, ki je bil s pokojnikom v hudem sovraštvu, ker ga je Fehér že večkrat zasadel pri tatvini v gozdu, in tako tudi sodil. Ukradel mu je namreč zopet eno drvo, stor pa je pokrtil z zelnjo. Bileta Madarasova hčerka Marija je na razpravi izpovedala, da je neodoljivo dne slišala Mihaela Vida, ko je šel mimo hiše njenih staršev, govoriti s sosedjo, pri čemer je izrekel tudi besede: "Tako ga bom udaril (Fehérja), da bo kakaj mrtev."

Porotniki so zanikali vprašanje hudodelstva umora, potrdili pa hudodelstvo uboja, nakar je bil Vid obsodjen na 7 let težke ječe.

Boj za vole

Dne 6. marca se je zagovarjal pred porotniki 26letni brezposelni mesar Ferdinand Koren iz Zgornje Kočice, delomržen tihotapec in pretkan goljuf. Počel se je tudi s prekopovanjem živine in ga je bilo videti na vsakem živinskem sejmu. Dne 18. septembra 1923 je prišel na sejma v Ptuj in kupil tamkaj od posestnika Antona Habjančiča iz Luncove vasi 2 vola za 60.000 kron. Izplačal je Habjančiču 200 kron are, nato pa oba vola prodal Janezu Čučku ml. iz Spodnje Vahine za 54.000 kron in prejel od njega takoj 4000 kron are. Po "likofu" se je Čuček vrnil na sejmšče, da bi nadaljeval nakup živine, Koren pa je naročil Habjančiču, naj odpelje vola v gostilno Marije Zupančič, čes, da pride tudi en koslu tja, da izplača in prevzame vola. Toda Habjančič je zaman čakal na Korena. Ker ga dolgo ni bilo, ga je šel poiskati. Našel a je v gostilni "Pri belem križu", kjer mu je ravno Janez Čuček izplačeval kupnino za vola. Obe sta se podala Habjančič in Koren v Zupančičovo gostilno, iz katere se pa je Koren kmalu zmužnil, čes, da mu še manjka nekaj denarja in da mora iskat onega, kateremu ga je posodil. Ključ je navidez nekoga moškega, ki je šel pred njim in se spustil potem za njim še v tek, samo da je mogel priti kmetu izpred oči, kar se mu je končno tudi posrečilo. Anton Habjančič se je nato podal z volena proti domu. V bližini Koserjeve gostilne pa mu je prišel nasproti Janez Čuček, ki je

odšel Korenu 54.000 kron za vole, nakar se je med obema pričel boj za živino. Habjančič je ni hotel dati iz rek čes, da mu Koren vola še ni plačal, Čuček pa jih je zahteval od Habjančiča, čes, da jih je Korenu pošteno plačal. Prepiru je napravila konec ptujska policija, ki je izročila oba vola Janezu Čučku. Habjančič pa je bil ogoljufan tako od Korena za znesek 59 tisoč 800 kron, Koren, ki se je na sejmu legitimiral kot Franc Senekovič iz Zgornje Radgome, je bil kmalu nato aretiran. Še pred aretacijo pa je iz previdnosti poslal na varnostno stražo v Ptuj v svrhu konfrontacije z oškodovanim Antonom Habjančičem neko drugo osebo in dosegl tako potrdilo, da ni istoveten z osebo, ki je ogoljufala Antona Habjančiča. S to senkajo je dosegl, da je bil v respiki izpuščen iz zapore okrožnega sodišča pri Sv. Lenartu. Nesreča pa je hotela, da se je po svojem prihodu iz zapore ustabil v Solakovi gostilni pri Sv. Lenartu, kjer sta ga spoznala Čuček oče in njegov oče, ki sta ga oba poznala pri Sv. Lenartu Franc Kranje kot onega, ki je opeharil Habjančiča. Nato je bil vnovič aretiran in izročil mariborskemu sodišču, kjer je kmalu priznal svojo goljufijo.

Pri razpravi se je obdolženec na vse mogoče načine zagovarjal in zabaval celo dvorano. O oškodovaneh je trdil, da sta bolj neumna kot njuna vola. Ko ga je njegov zagovornik dr. Maks Štaudler pozval, naj raje prizna, je obdolženec rekel, da naj zagovornik prizna. Posledica njegove brhine kupače 34letna težka ječa in civilna pravda med Čučkom in Habjančičem, čigava sta vola.

Današnji poroti je predsedoval nadvetnik Posega, dr. pravdnik Sivo je zastopal dr. Jančič.

Percna razprava proti zakonce-ma Benko radi umora, ki bi se imela vršiti dne 8. marca, je preložena, ker je obdolženka Barbara Benko dne 7. marca v mariborskem preiskovalnem zaporu porodila.

NAZNAILO IN ZAFVALA

Tužnim sreem naznanjala, da nama je omela smrt zvela ljubljenega sina

ALOJZIJA

v starosti 8 mesecev.

Tem potom se iskreno zahvaljujeva botri in botri gospodu in gospej Hren, ki sta čula ves čas pri njenem na mrtvašken odru, ter za podelitev krasnega venca. Ravno tako tudi gospej Fanny Zabret in gospej Mary Rode za podelitev lepega šopka. Lepa hvala tudi vsem drugim, ki so ga obiskali na mrtvašken odru.

Zapuščena zalujoče starše ter triletnega brateca Augusta v stari domovini.

Zalujoča ostala:

Louis in Julia Kopic.
New York City, 26. marca 1924.
92 First Ave.

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z navesti kako postati ameriški državljan.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledoče:

- Prvi del: GLASOSLOVJE.
- Drugi del: OBLIKOSLOVJE.
- Tretji del: VAJE.
- Četrti del: POGOVORI IZ VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA.
- Peti del: SLOVEN.-ANGLEŠKI BESEDNJAK.
- Šesti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državljankega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kakor se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani, \$1.50
cena s poštnino

Slovenic Publishing Company
23 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

Kretanje parnikov - Shipping News

2. aprila: Berengaria, Cherbourg; Paris, Havre.	7. maja: Aquitania, Cherbourg; Beigenland, Cherbourg.
3. aprila: Albert Ballin, Hamburg.	10. maja: Homerie, Cherbourg; America, Cherbourg.
5. aprila: Majestic, Cherbourg; Tyrrenia, Cherbourg; George Washington, Cherbourg; Beigenland, Cherbourg.	14. maja: Paris, Havre; Martha Washington, Trst; Berengaria, Cherbourg.
9. aprila: Mauretania, Cherbourg.	15. maja: Albert Ballin, Cherbourg in Hamburg; Stuttgart, Bremen.
12. aprila: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Veendam, Cherbourg.	16. maja: Orca, Cherbourg; Veendam, Bologne; Pres. Roosevelt, Bremen.
16. aprila: Aquitania, Cherbourg; Chicago, Havre.	17. maja: Majestic, Cherbourg.
19. aprila: Homerie, Cherbourg; Aunonia, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg; New Amsterdam, Rotterdam; Rochambeau, Havre.	21. maja: France, Havre; Mauretania, Cherbourg.
23. aprila: Paris, Havre; Berengaria, Cherbourg.	24. maja: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Tyrrenia, Cherbourg; Colombo, Genoa.
26. aprila: Majestic, Cherbourg; Albania, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg; Orduna, Cherbourg; Cleveland, Hamburg.	27. maja: Reliance, Cherbourg in Hamburg; York, Bremen.
29. aprila: Republic, Cherbourg.	28. maja: Aquitania, Cherbourg.
0. aprila: Mauretania, Cherbourg.	30. maja: America, Genoa.
3. maja: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Pres. Wilson, Trst; La Savote, Havre; Orbita, Cherbourg.	31. maja: Homerie, Cherbourg; Conte Verde, Genoa; Pres. Harding, Cherbourg.

Veliki izlet v JUGOSLAVIJO
na svetovno znanem parniku 'AQUITANIA'
45, 647 Ton
ODPLUJE IZ NEW YORKA 7. MAJA
(PREKO CHERBOURGA)

Preživite 6 zabavnih dni na morju ali manj kot 9 dni od New Yorka do doma. Izletnike bo osebno vodil G. St. M. Kukovic, uradnik Cunard crte v New Yorku, ki je bil pred uradnik Jugoslovanskega Konzulata v New Yorku. G. VUKOVIĆ bo znan z izletniki potoval do Zagreba, skrbel za vsakega potnika in gledal, da bo vsak kolikor mogoče ugodno potoval. CUNARD CRTA je znana po vsem svetu vsled svoje nenadkritivne postrežbe in izvirne kuhinje. Če zamudite te dragocene prilike ter poselite domovino, za nadaljnja navodila vprašajte najbližnjega Cunardovega agenta v vašem mestu ali pa naravnost pri

CUNARD LINE
25 BROADWAY NEW YORK

HITRA POTNIŠKA SLUŽBA od NEW YORKA do TRSTA

(prako Genova)
Najboljša in najkrajša pot s Sredozemskim morju z našimi veličastnimi parniki.

DUILIO	27. marca; 1. maja; 17. jun.
COLOMBO	16. aprila; 21. maja; 1. julija
TAORMINA	25. junija; 4. avg.
GIULIO CESARE	8. jul.; 16. avg.; 19. sept.

*Največji in najhitrejši parnik na olje za Sredozemsko morje.

*Dobne kabine tretjega razreda s 2. 4. in 8 posteljami za družine in izanki. Pri okuženi obedi je vino brezplačno. Za podrobnosti vprašajte našega agenta v vašem mestu ali pa naravnost pri

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
Italia-America Shipping Corporation
1 State Street General Agent New York
Naši zastopniki v Jugoslaviji: Jadranska Banka, Beograd in njene podružnice

IŠČEM FARMO,

obsegajoče 80 do 100 akrov kje v bližini Slovenov. Poročajte na naslov: Frank Košir, Box 76, Coketon, W. Va. (25-29-3)

LEPO POSESTVO

je naprodaj v vai Kartelovo, občina Mirnapel. Cena \$2600. Več se izve pri lastniku: Frank Nagel, 215 Seott St., Milwaukee, Wis.

Rad bi izvedel, kje se nahaja JOSEPH BRENOČIĆ.

Pred 6 meseci je imel naslov 94 Scholes St., Brooklyn, N. Y., pozneje pa 143 Leonard St., Brooklyn, N. Y. Prosim cenjene rojake, ako kateri ve za njegov sedanji naslov, da ga mi naznani, za kar bom jako hvalečen, ako pa sam čita te vrstice, naj se mi pa sam zgasi. — Jacob Čemiligar, 1394 E. 40. St., Cleveland, Ohio.

Kako se potuje v starikraj in nazaj v Ameriko.

K DOB je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, priljagi in drugih stvareh. Pojasmila, ki vam jih samorezne dati valed naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi pripravljamo vedno le prvotne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu. Tudi oni ki so niso ameriški državljan, morejo potovati v stari kraj na obisk, toda potrebno je, da se povrnejo tekom šestih mesecev in se pripriščeni bres vsake neprilike v to deželo.

Kako dobiti svoje iz starega kraja.

Kdor želi dobiti dovoljenja ali pa svoja iz starega kraja, naj nam piše za pojasmila in navodila. Jugoslovanska letna kvota znaša 6428 novih priseljencev. Za potne stroške izplačujejo za naslan naročil JADRANSKA BANKA tudi v dolarjih.

Frank Sakser State Bank
23 Cortlandt Street New York
Glavno zastopstvo Jadranskega banka.

French Line
Cancage, Grotte, Touristique

New York, Plymouth, Havre, Paris
PARIS ..... 2. aprila
New York, Havre, Paris
CHICAGO ..... 16. aprila
ROCHAMBEAU ..... 19. aprila
LA SAVOIE ..... 3. maja
New York, Vigo (Spain), Bordeaux
LA BOURDONNAIS ..... 15. aprila
Pillie za navodila lokalnem agentu ali na glavni uradi:
19 STATE STREET. NEW YORK

IŠČEM SLUŽKINJO

za pomoč v kuhinji in za snajenje hotela. Plača po dogovoru. Kateri veseli, naj se takoj oglasi na naslov: Frank Parenta Hotel, Mt. Savage, Md. (27-29-3)

Potovanje v Jugoslavijo.

Kdor namerava potovati to spomlad v stari kraj na obisk ali za stalno, pripravljamo, da se odloči za parnik "PARIS", največji in najnovejši parnik francoske parobrodne družbe, ki odpluje iz New Yorka

14. MAJA 1924.

Železniška zveza preko Francije, Švice in Avstrije je za Jugoslovane najboljši pripravila po francoski poti, zlasti pa še s parnikom "PARIS" in se pride v devetih dneh v Ljubljano; oni pa, ki potujejo v zasebno ozenle, se peljejo iz Pariza naravnost v Trst.

S tem parnikom potuje tedaj tudi naš uradnik, ki bo spremljal potnike do Ljubljane, in bo pazil tudi na prtljago, da bo šla naprej vedno v istim vlakom, kot potniki.

Vsi potniki III. razreda so nastanjeni na tem parniku v kabinah po 2-4-6 v eni kabini; kdor želi potovati takrat na tem parniku, naj nam dopiše čim prej \$10.00 are za III. razred in \$50 za drugi razred, da nam preskrbimo dobro kabino že sedaj, da ne bodo bolj prostori vsi oddani.

Frank Sakser State Bank
New York, N. Y.

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo prisnava, da imajo čudovit uspeh

mali oglasi
v "Glas Naroda".